

6
M
B
E
R
6

ROMAN

N^o

22



Uus kleit.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENK.”
TALLINN, 1930. A. IX. AASTA KÄIK.

Hind 40 senti.

„Romaanid“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00;
3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

ROMAAN Nr. 22

SISU:

Ervin Weill : Singl Rah.
 Otto Behrend : Önnelik tund.
 Etienne Rey : Vene vürstinna.
 V. Lichtenberg : Kitty hea süda.
 Jeany Kerecheny : Cary.
 P. Grünfeldt : Olgem noored.
 Arkady Avertshenko : Tolmuineja.
 E. P. Oppenheim : Libedal teel.
 Tött ja nalja.



„Romaan“

pakub oma aastakäikude näol määratud lugemisvara, mis kunagi ei vanane.

Aastakäik	1922 a.	tugevas	kõites	Kr. 7.—
„	1923 a.	„	„	9.—
„	1924 a.	„	„	9.50
„	1925 a.	„	„	9.50
„	1926 a.	„	„	9.50
„	1927 a.	„	„	9.50
„	1928 a.	„	„	9.50
„	1929 a.	„	„	9.50

Kõitmatult Kr. 2. — odavam.

Mõistatus.

Nr. (21 207).

Seadnud Em. Gutmann.

kam								va
	tuks	mer	na	mas	te	ke	le	kui
	üks	nii	pais	väi	mii	ar	ri	kõr
	üks	is	pilk	on	kamb	le	ja	ni
	i	mul	mul	hi	nii	ne	da	ke
	te	a	liiv	tal	kut	o	si	ne
	leks	lus	väi	leks	juh	silm	pa	en
	ju	küt	de	suka	ke	ah	sa	ma
	hel	o	ah	ju	ta	o	na	neks
ke								mii

Milline juh. Liivi luuletis on siin peidus?
 Lahendada ratsamehe kõnnaku abil.

Lahendus ilmub „Romaanis“ nr.
 2 (211) 1931 aastal.

MAGISTER VIEKMANN'I UUDIS!

Isetöötav **seebirikas**
 pesupulber

LUMOL

peseb pesu pimestavalt valgeks
 ilma **tööta**.

Ostudel ja järelpärimistel nimetage „Romaanid“.

Romaan

Nr. 22 (208) November 1930 IX. aastakäik.

Singh Rah.

Saksa kirjanik **Ervin Weill'i** romaan.

4

„See Sharke on väga intelligentne inimene. Kõneles toredasti, eks ole? Tunneb maad ja rahvast, kui neid pruune üldse võib tunda. Mis ütled sa Singh Rah kohta, kes teeb nii imelikke asju? Olen juba väga uudishimulik, Grace!“

Kindral Herbert Mac Hartly tütar noogutas:

„Ramsay Geffield — tunned ehk teda, ta on Shoti polgus . . . Ei? Ta oli mõned aastad Madrases ja on imelikke asju fakiiridega läbi elanud. Nende inimeste tahted on kuulmatu, neil on andeid, mis näivad ebamaised. Kuid see Singh Rah on vist üsna õudne. Kuid minust ei ole ta kõnele- nud!“

„Ei! Winston küsis ainult, kus naine on, keda ta armastab kõige rohkem. Ja siis nägi ta mind minevat üle Empireplatsi Kalkuttas. Meessoost daam Lenormand . . . Kuid hea daam näib olnud luiskaja, kel igalpool salakuulajad ja kes teadis, et Napoleou tuleb ta juure, et teda katsetada.“

Kui mõlemad daamid olid võtnud vanni, heitsid nad magama. Vaheuks selle toa vahel, kus tahtis magada lady Irene, ja toa vahel, mille ta oli määranud Grace'ile, jäi lahti. Ampli tuli kustus. Bungalow lebas sügavas rahus. Võis olla möödunud pool tundi, kui lady Irene äkki ärkas. Talle näis, et jääne käsi üle ta selja silub. Värisevate sõrmedega kobas ta siiditekki. Lebas vaikselt. Eemal, pimedas nurgas liikus midagi. Selgesti kuulis lady Irene kähinat, mis tarretas vere ta soontes. Seal nurgas oli midagi . . . midagi elusat, mis tahtis välja tulla . . . midagi hirmsat . . . Mis võis see olla? Asjatult katsus lady Irene pärani avatud silmadega tungida pimedusse. Kuu valgustas tuba, ainult see nurk oli pime. Ka-

hin muutus kuuldavamaks, Näis, et loom — muu see olla ei võinud — oli otsinud väljapääsutee. Kahin läks piki seina, kasvas, muutus vaiksemaks, kasvas uuesti.

Lady Irene tundis, et ta huuled kuivasid, et suulagi läks tuliseks. Ta katsus häält teha. Kuid ei saanud. Ta kartis tühtlasi looma ehmatada, kes seal ringi ronis, ja tähelepanu enesele pöörata.

Mis, taeva pärast, võis seal olla? . . . Aknad olid kaetud tihedate võrkudega . . . Mis . . . mis ometi . . . ?

Seal kostis kõrvaltoast sõbrana Grace'i hääli:

„Irene . . . kas kuuled? Mis see on?“

Irene ajas end äkki üles. Kuulatas pingutatult.

„Siin on . . . midagi toas . . . nurgas . . . ma ei tea, mis . . . Grace, Junala pärast, ära liiguta . . . Ehk . . .“

„ . . . kobra!“ täiendas Grace karedalt. Oli märgata, et teda raputas õudus.

„Sa pead üsna vaikselt lamama, Irene, ka siis kui ta peaks lähemale tulema!“

Irene ei vastanud.

Seina juurest kostis nagu kraapimine ja tasane kratsimine.

Sellest tekkis mulje, et loom enese seina najal püsti ajab ja siis jälle aeglaselt tagasi laseb langeda.

Lady Irene hambad löid kuuldavalt kokku. Teda haaras hullumeelne hirm, hirm tundmatu eest, mis oli temaga pimedas toas, millest ta ei teadnud, kuhu see järgmisel minutil pöörab. Kuid valgustatud toa osasse ta ei tulnud. Ta jäi pimedasse, saladuslisse nurka.

Lady Irene oli sõrmed kramplikult kokku pannud ja sääred keha juure tõmmanud. Talle näis, et peab end üsna väikseks te-

gema, et hädaoht siis on vähem suur. Ta vahtis ja vahtis . . . Nüüd kostis kahin õige lähedalt. Kraapimine . . . Kratsimine . . . Ikka jälle uuesti andis loom enesest märku. Kuid nüüd mõistis Irene, et see ei olnud madu, kes jagas temaga tuba. See pidi olema muu loom. Selgelt nägi ta nüüd raskeid, tumedaid tiibu, mis muutusid teravaks. Nüüd tõusis loom raskelt õhku . . . surises . . . lendas läbi toa . . . tuli tema poole . . . Lady Irene peitis pea teki alla. Midagi näha. Midagi. Talle näis, et ta juure tuleb määratu pall, mis muutus suuremaks . . . suuremaks . . . siis kuulis ta tiivalööki enese kõrval . . . ja ei teadnud enam midagi . . .

Laialt säras troopide päike tuppa, kui ta ärkas.

Ta voodi kõrval seisis Grace ja naeris üle terve näo. Vaevaga tegi lady Irene end erksaks. Vaatas segaselt ringi. Udus tõusid ta ette öö sündmused, siis tuli mälestuski. Mis . . . mis oli Grace'i käes: siniselt kiirgav . . . suurte tiibadega . . . peene londiga . . . Inetore omas ilus?

Ja kui Irene Grace'ile küsivalt otsa vaatas, noogutas see.

„Jah, tema oli õine rahurikkuja . . . see hiiglasuur troopide liblikas. Kui oleksime seda teadnud, Irene, meie ei oleks nii palju kartnud. Leidsin ta sinu voodilt, kui läks valgeks ja ma tõusta julgesin. Kuid anname talle nüüd tagasi päikese ja soojendava valguse!“

Grace avas ettevaatlikult akna ja kergelt lendas uhke putukas vabadesse, vastu hiilgusele ja rahule . . .

„Minestasin öösel. Ei teadnud enesest enam midagi,“ ütles Irene häbelikult, kui hakkas tualetti tegema, „paljulubavalt need troopide avantüürid just ei alga ja ma kaotan meelemärkuse, sest et liblikas toast väljapääsu ei leia.“

„Kas mäletad, mida mängisid pärismaalased — muusikud eile vastuvõtuks, Irene? „India liblikat“. Ja nüüd hirmutas meid India liblikas sel viisil.“

Varsti seisid laual tee ja röstitud leivad, marmelaad ja külm liha. Pärismaalasest kokk, kes hoolitses ka ohvitseride eest, oli valmistanud eine ja bungalow'sse saatnud.

„Suurepärase!“ ütles lady Irene kiitvalt, „nagu kodus . . .“

„Peaaegu nii!“ naeratas Grace,

5.

„Hallo, Irene!“

Fitzgerald seisis naeratades bungalow ees ja viipas mõrsjale, kes ilmus avatud aknale.

„Tere hommikut, Winston! Kui tore lõhn! Lilled ja palmid on nagu teemantidega külvatud. Ma ei ole kujutlenud troopide hommikut nii ilusana!“

Fitzgerald tõmbas mõrsja käe huulte juure.

„Kuidas magasid, armsam?“

„Täna, halvasti . . . Mõtlen ometi . . .“

Lady Irene jutustas avantüüri suure liblikaga.

„Rõõmustav, et see ei olnud skorpion,“ arvas Fitzgerald ja lisas lohutusena:

„Need esinevad nimelt tihti. Ka suured ämblikud. Õudne! Nägin mõne päeva eest, kuidas sarnane koletis haaras kolibri. Kahjuks ei saanud enam midagi teha. Ämbliku surm ei võinud tagasi anda elu vaesele, sätendavale loomale!“

Lady Irene vaatas uurivalt oma peigmehe riietust. Ta kandis lühidaid, valgeid pükse, pakse säarikuid, kuub puudus, särk oli avatud. Troopide kübar istus ettevaatlikult blond peal.

„Kuningliku Inglise leitnandi jaoks näed välja iseäralik. Või oled sa ses ülikonnas ka teenistuses?“

Winston naeris.

„Teenistus ei tule täna küsimusse, Irene. Esiteks on sõna teenistus euphemism ja teiseks otsustasime meie, Sharke, Rawlinson ja mina, et pühendame su täna dshungli saladustesse!“

„Sa arvad, et Sharke ja Rawlinson sind ja mind dshunglisse tahavad viia. Sa ei ole ju veel ise ses rohelises võsas olnud, mis lebab seal eemal!“

Fitzgerald tegi mureliku näo ja nägi välja nagu väga hea, suur poiss:

„Sul on õigus, Irene! Liialdasin ehk veidi. Sa tead ju, et Singh Rah mu maohirmu ära ajas. Sina, see lagunenu tempel, kuhu nad meid viia tahavad, olevat nägemisväärne. Kuid kobrasid on seal palju . . . Noh, küll me neist jagu saame!“

Lady Irene astus bungalow'st. Ta nägi suurepärase välja; ka tema kandis pükse säarikutega, asjaolu, mis asetaski ta kõrge, saleda kuju eriliselt soodsasse valgusse. Kaunis lühidalt lõigatud, punakad juuksed olid katmata, helesinised silmad särasid. Oli näha, et ta tundis end nüüd hästi, kuna olid möödunud öö hirmud.

„Rawlinsonil on sulle palve, Irene,“ ütles Fitzgerald viivitades, „imestan ise selle

palve üle, mis paistab vist sulle ebaharilik, kuid . . .“

Lady Irene oli naine ja naistel on hea instinkt. Ta teadis juba, missugune on Winstoni seltsimehe palve.

Vastuse asemel pööras ta bungalow poole: „Grace!“

Kindral Mac Harvey tütre magus nagu ilmus aknale:

„Mylady käsivad?“

Täiuslik toaneitsi ei oleks võinud seda lauset paremini öelda kui ilus, blond tüdruk.

„Tahame teha dshunglipartii, Grace. Ei või ialgi teada, mis sarnasel puhul võib juhtuda. Ehk vajan Teie teenistust. Teie tulete kaasa. Olen lasknud teile valmistada samasuguse kostüümi nagu on mul. Palun, pange see selga ja tehke ruttu!“

„Muidugi, mylady!“

„Noh, armas Winston,“ naeratas lady Irene, „olen nähtavasti samahea mõtetelugeja kui sinu Singh Rah. See tuleb vist India õhust!“

Fitzgerald kummardas:

„Olen imestunud! Sa oled õieti arvanud! Rawlinson on su toaneitsist vaimustatud ja vannub, et ta on pärit heast, kuid vaesest perekonnast ja et ta hälli juures kindlasti ei teatud, et ta on kord toaneitsi. Mina pean igatahes ütlema, et pean su Grace'i toaneitsi prototüübiks ja et ma ei mõista Rawlinsoni maitset, kes on ometi lord Thomas Thwaites'i vennapoeg.“

„Kas ei leia sa, et Grace pidas end eile suurepäraselt üleval ja sõi laitmatult?“ küsis lady Irene, keda lõbustas peigmehe inimtundmine väga.

„Mulle on alati meeldinud halvad originaalid paremini kui kõige paremad koopiad. See Grace on lühida aja kestel, mis on sinu teenistuses, omandanud sinu kombat. Muud midagi!“

Sel silmapilgul märkas lady Irene oma sõbrannat Grace'i, kes oli astunud bungalow parterreakna ette ja oli kuulnud Fitzgeraldi viimaseid lauseid.

Et Grace naeris üle terve näo, nägi lady Irene vaeva, et mitte kaasa naerda.

Ta viipas kiirelt Grace'ile, et see akna juurest ära läheks, ja katsus noore ohvitseri tähelepanu teistele asjadele pöörata:

„Noh, kuidas meeldib sulle mu troopide ülikond? Kas ta ei ole otstarbekohane?“

Ennekui Fitzgerald vastata suutis, astusid Sharke ja Rawlinson, kellele järgnesid mõlemad pärismaalased — sõdurid, kes kandisid püsse ja kaks meetrit pikki puuharke, oma bungalowdest,

Ka Grace oli tulnud mõlema daami bungalow'st, olles riietatud nagu lady Irene, ja Rawlinson teretas teda väga südamlikult, kuna Fitzgerald kergelt kummardas.

„Loodan, et olete nõus, et näitame teile kohe esimesel päeval veidi dshunglit, lady Irene,“ ütles pealik Sharke.

Lady Irene jutustas nüüd ka mõlematele ohvitseridele öisest avantüürist suure hiiglablikaga. Sharke ja Rawlinson naersid.

„On täitsa arusaamatu, kuidas loomad tulevad bungalow sisemusse,“ ütles Rawlinson, „kõik on kaetud ja kaitstud, midagi ei ole kahe silma vahele jäetud, ja äkki on mõni roomaja, või jumal teab, mis olevus majas ja tahab enesele seal mugavaks teha!“

Lady Irene oli vaadelnud tähelepanelikult pikki puuharke, mida kandisid pärismaalased — sõdurid.

„Milleks nad on?“

„Madude pütigiks! Küll te näete, kui osavad need pruunid poisid on. On lõbu neid vaadata. Palun teid, lady Irene, minna ettevaatlikult läbi võsa ja kaktuste — nad on vahel neli meetrit kõrged. Pärismaalased, kelle kullisilmade eest ei pääse peaaegu ükski madu, lähevad ees.“

Pealik Sharke hüüdis seersant Pumile — kes oli juhtinud autot reisil Barnes'i — mõned India sõnad. Allohvitser kummardas tõsiselt ja sügavalt. Aeglaselt asuti teele.

Neli pärismaalast Pumiga sammusid ees. Järgnes Sharke, siis tulid lady Irene ja Fitzgerald, lõpu moodustasid Grace ja Rawlinson.

Onnidest tõsis peen, hall suits küttnal-sirgelt pilvitusse taevasse; alasti pruunid lapsed jooksid rongikäigule vastu, sirutasid kerjates välja määrdinud väikesed käed.

Ühe karkise ukse ees istus hindunaine ja imetas rinnalast. Ta puudutas otsaesisega maad, kui möödusid eurooplased. Kõhn koer hiilis sissetõmmatud sabaga eemale ja hullus karedalt.

„Nende inimeste elu peab olema kole. Seda ei või isegi vegeteerimiseks nimetada,“ pööras lady Irene Sharke'i poole.

„Teeme, mis suudame. Leidub veel vaesemaid, lady Irene. Mõelge, kui palju inimesi sureb iga aasta Indias nälga, kui paljud nõrkevad Bombay, Kalkutta ja Benaresi tänavatel. Viletsus on liig suur. Statistika on õudne!“

„Kui palju inimesi hukub aastas troopide hädaohutude kätte?“

„Need on arvud, mis näivad uskumatud. Täpne kokkuseadmine on muidugi võimatu, sest on maa-alasid, kust ialgi ei tule tea-

teid. Need on lukustatud, saladuslikud maaalad, kus ei ole käinud eurooplase jalg. Madude ja hiiglamadude ohvriks saab iga aasta unbes kakskümmend tuhat inimest. Tiigrid, leopardid ja mnud kiskjad hävitavad kümme tuhat, krokodillid sama palju, elevantid, jõehobused — kaheksatuhat, kihvtised ämblikud ja skorpioonid — kolmtuhat. See on hirmus, üks ole?"

Lady Irene vaikis.

„Siis tulevad need, kes surevad kihvtisest puuviljast. Ka sel puhul ei ole vist arv kakskümmend tuhat liialdatud. Mitu tuhat inimelu nõuavad sood, siis palavik ja haigused, katku ja kolerasse surevad samuti unbes kakskümmend tuhat inimest.“

„See on õudne!“

Lady Irene oli surnukahvatu.

„Troopid on magusad ja kihvtised, lady Irene. Nad meelitavad, nad on nagu veetlev naine, kes toob surma ja hävitust. Teatakse, et minnakse surma, ja ometi ei saada lahti. Tahetakse end kokku võtta, teda mitte enam näha, tahetakse ära minna — ta naeratab veetlevalt, mõistatuslikult ja kõik otusesed on unustatud, vajutakse uimaselt ta käte vahele. Vaadake, nii on lugu troopikaga. Olen juba kaua selles üksilduses, olen juba ammu kavatsenud end lasta määrata kodumaale — ja mu palve täidetakse kindlasti — kirjutan sõjaministeeriumile Londoni ja käristan kirja uuesti lõhki. Troopid naeratavad, lady Irene, nad uimastavad, nad ei lase mind lahti. Kusagil siin“ — pealik Sharke tegi umbkaudse liigutuse võsa poole, mis oli tšna lähedal — „on mu haud. Mangroovid õitsevad haulal ja kirju lind laulab, väänkasvud põimuvad üle künka — kuid leban siin, lady Irene. Ses on midagi rahustavat. Maa on pehme ja tuline nagu naisekeha . . .“

„Te kõnelete nagu luuletaja, mitte nagu ohvitser,“ ütles lady Irene tasa ja liigutamatult.

„Siin saab luuletajaks! Siin ei elata, vaid unistatakse. See on kirjude, imeliste unenägude ahel!“

Rawlinson oli vahepeal vaadelnud Grace'i tähelepanelikult. Kui imeilusd olid selle tüdruku käed? Saledad, kitsad, suurte, roosiliste küüntega, mis olid hoolikalt ravitsevad. Ei, need ei olnud toaneitsi käed.

„Teie olete Londonist, miss Hardings?“ küsis ta.

Grace viivitas silmapilgu:

„Jah . . . muidugi Whitechapelist!“

Ta ei olnud Londonist. Kindral Mac Harley ei olnud iialgi teeninud Londonis.

Sellepärast ei tundud teda pealinna seltskonnas. Lady Irene oli teda aastate eest Montreux's tundma õppinud. Ja Whitechapelis, õudses kurjategijate kvartaalis, ei olnud ta iialgi elus olnud.

„Nii, Whitechapelist“ ütles Rawlinson, „Whitechapel . . . imelik . . . Ja mis tänaval te sündisite, miss Hardings?“

Heldeke! Nüüd istus ta lõksus.

„Palmerstoni tänaval,“ ütles ta ilma mõtlemlata.

„Palmerstoni tänaval?“

Rawlinson kortsutas mõtetes otsaesist.

„Kus see on? Ma ei tunne seda. Vähe-malt mitte Whitechapelis . . .“

Segadusse sattunud Grace'i õnneks astuti parajasti dshunglisse, kus ainult vaevaga edasi jõuti. Grace pidi kummardama, et läbi pääseda väänkasvude alt, mida sõdurid hoolikalt üles tõstsid. Palmid moodustasid kõrge, tiheda katuse. Tumepunased, hiiglasuured liliad seisid tugeva bambuse vahel. Lilled moodustasid metsiku värvisümfoonia. Olid esitatud kõik värvid ja varjundid. Tumerohelised kaktused sirutasid omad okkad, mis sarnanesid imelistele loomadele, sissetungijatele vastu. Kaitsvalt. Vaenulikult. Murdub bambus naksus, kostis kärisevate väänkasvude peen toon. Mädanevad lehed olid rasked, pehmed rätikud, kuhu vajusid jalad. Tiigid, mis kiirgasid ja mulle ajasid. Vesi kugises, kees, langes kokku. Määratud lehed, südamekujulised, rippusid alla. Osavalt hüpates, peaaegu metsloomalikult, tegid India sõdurid teed. Vaatasid ühtelugu igale poole. Igaüks neist hoidis pikka, teravat nuga käes. Lõikas kasvusid. Rohelised lehed langesid maha. Oli, nagu hoigaks inimene, kui väänkasvud hargnesid. Aeglaselt järgnesid valged, olles kohmakad looduslaste liikuvuse kõrval. Maad mööda looklesid säärepaksused juured, tihe, roheline sammal sarnanes uhkele vaibale. See oli taimede uim. Nad elasid, hingasid, armastasid üksteist, need lilled ja taimed, pühitseid lõpmatuid pulmapidusid, armupidusid hõõguva India päikese käes.

Äkki jäi pum seisma. Näitas maa peale. Keski dshungli rohelist lebas karvane, elutu keha. Pruun, väike, liikmed nagu metsikus valus kokku tõmmatud. Silmad tarretult lahti. Nahk, mis ei olnud karvadega kaetud, oli muumialikult ära kuivanud. Ka väikesed rinnad näisid pergamendist.

Valged ja hindud seisid ümber vaese väikese ahvi surnukeha. Pum ütles mõned sõnad pealik Sharke'ile, mida eurooplased ei mõistnud.

Sharke näitas ahvile :

„Pum usub, et ta langes kobra ohvriks. Umbes kahe päeva eest. Rohkem aega sellest möödunud ei või olla.“

Sel silmapilgul kõlas palmi ladvast, mille all lebas surnud emaahev, pikk kisa. Näis, nagu tahaks näljane laps tähelepanu enesele pöörata.

Kõik vaatasid palmi latva. Jah, seal . . . seal ta istus . . . küürus, väike, lõp- matult kahetsus- väärne. Valge, kar- vane pea lange- tatud . . .

„Kui vana on ahvibaby? küsis lady Irene.

„Arvan 5 — 6 nädalat!“

Pealik Sharke andis sõduritele lühida käsu. Mõned minutid hiljem lebas väike lady Irene Ashley käte vahel. Veidi piima, mille Pum ettevaatusest thermose pudelis ühes oli võtnud, joo- deti talle sisse. Nüüd lakkus ta muste huuli ja vaatas sügavatest silmadest kaunis rõõmsalt ellu.

„Meie võtame ta kaasa, eks ole?“

„Muidugi, Ire- ne,“ ütles Fitz- gerald, kes leidis veetleva, kuidas ta mõrsja hoolitses väikese vaeselaspe eest, sa pead olema ristiemä. Kuidas nimetame ta?“

Peeti nõu. Lõpuks lepitati „Jazz'i“ nimel kokku.

„Jazz“ mässiti hoolikalt rätikusse ja pärismaalane sõdur võttis ta selga. Ta istus ja piilus uudishimuliselt ilma.

Ainult aeglaselt, samm sammult, jõuti edasi. Ikka segasemaks muutus padrik ja väikese ekspeeditiooni peade kohal rippus kollane, tugevalt lõhnav puuvili, mis nägi välja nagu hiiglabanaanid.

„Oleme varsti sihil,“ ütles pealik Sharke, kui lady Irene kergelt ohkas.

Ja nüüd tõusis äkki, nagu maast võrsu- nud, templi ahervars. Kaktused timbritsesid teda elava müürina. Suured, mustad kaljud lebasid ümberringi. Kaljud, millel olid reljeefid. Metsikud, moonutatud näod, jumalad ja jumalannad . . . Näod, milledes ei olnud midagi inimlikku, näod määratute

lõugadega, meetri- pikuste hammaste, sarvede ja kole- date ninadega. Kõik oli moonu- tatud koledaks, oli märgata kumma- list fantaasiat. Tae- va poole tõusid kivitahvlid. Puna- sed ja mustad, si- ledad ja osalt täi- elikult lagune- nud. Sattumuse imelik tuju oli tahtnud, et üks tahvel balanssee- ris teisel ja see äratas mulje, et ta kaotab iga sil- mapilk tasakaalu ja lendab alla. Ümberringi oli kõik liikumatu. See üksik koht dshunglis näis ole- vat kurjade vai- mude eluase, kes kustutasid kõik elu.

Ettevaatlikult roniti üle kivide ja jõuti templi õue. Ka siin oli kõik surnud, õu- dust äratav. Kes- kel seisis suur kaev, sammal kat- tis veepinda. See

äratas mulje, nagu võiks kaevu kaudu jõuda õudsesse muinaslooriiki.

Valged seisid haaratuina. Pärismaalased — sõdurid olid ükskõiksed. Vähemalt väli- selt. Kes teadis, mis oli nende siledade, pruunide nägude taga? Maskid . . . tarre- tud, elutud maskid: see oli kestev mulje.

Kas oli neile vastumeelne, et sissetungi- jad seisid pühal pinnal? Kas needsid nad neid sel silmapilgul? Kas kadestasid nad



Otto Strandmann,

Eesti Vabariigi praegune riigivanem, saab 30. nov. 55-aastaseks.



Johannes Parikas 50-aastane.

Hiljuti pühitses meie tuntuim fotokunstnik ja kodumaa maastikupildistaja Johannes Parikas oma 50-a. sünnipäeva. J. Parikas lõpetas Viljandi progümnaasiumi, töötas Eestis mitmes mõisas põllu- ja metsaasjanduse alal. Paarkümmend aastat tagasi asutas koos venna Peetriga Tallinnas foto- ja kirjastusäri, mille tööd on laialdaselt tuntud oma maitsekuse ja kunstipärasusega. Tänuväärts tööd on J. Parikas teinud ka Eesti tutvustamise alal, andes koos vennaga välja albumi „Eesti sõnas ja pildis“, mis on rikkalikult kaunistatud piltidega meie kodumaa ilust ja olust, ka on tema ülesvõtteid ilmunud meie kooliraamatutes, albumites, ajakirjas „Romaan“ jne.

neid, et nad olid peremehed, kuhu ialgi asetasiid jala? Kas tundsiid nad ehk üleolevust? Või oma väiksust? Kes võis seda teada?

Pum tõstis pea ja vaatas templiõue nurka. Seal lebasid paksud lehed, mida vist viimane monsun sinna oli kandnud.

Siis võttis ta puuhargi tugevamini pihku.

„Usun, Pum on midagi märganud,“ soostas Rawlinson, ja Sharke, kes sahtuti oli näinud seersandi liigutust, noogutas jaatavalt.

Nüüd liikusid lehed. Tõusid. Kahisesid valjusti. Pealik Sharke andis Irenele ja Grace'ile märku, et nad taganeks.

Aeglaselt, üsna aeglaselt ilmus kobra väike pea lehestikust. Kadus. Ilmus uuesti. Ussikeel vilkus. Ja ta kõrval paistis teine pea . . .

Nagu nõiutud vahtis lady Irene mürkmadude poole. Kui kenasti nad liikusid, kui mängivald nad end üles ajasid, pead ühte-

söödu siia ja sinna pöörates. Seal, kümme meetrit eemal, luuras surm kahekordsel kujul.

„Kas peab Pum jahti algama?“ küsis Sharke. „Ta on väga osav ja me näeme äritavat näitemängu.“

Lady Irene tahtis eitavalt pead raputada, kuid noogutas. See oli tugevam kui tema. Midagi oli sundinud teda vastu tahtmist järeleandmisele.

Ootusrikkalt vaatas seersant komandandi otsa. See näitas kerge käeliigutusega kobrade poole.

Aeglaselt astus Pum ette. Ta kiigutas puusasid, uhke nagu härjavõitleja, kes tungib härjale areenal kallale. Ta hoidis pikka puuharki ettesirutatud.

Üks kobra oli jälle kadunud lehtede alla, teine aga oli end poole kehani välja sirutanud. Ta oli kallaletungi asendis.

„Mõnikord jääb kobra tundideviisi sellesse asendisse,“ ütles pealik Sharke teistele, kes vaatasid nõiutult madu, „ei ole soovitatav talle siis selga pöörata, sest ta võib end välkkiirelt edasi heita. Pum on varsti ta juures!“

Nüüd peatas seersant kaksikümmend sammu kobrast eemal. Ta teritas suud. Ja nüüd kostis nagu mängitakse flöödil ühetoonilist viisi. Tütütütütütütütülü . . . nii kostis hää, mida tegi seersant. Madu ei liikunud. Kael oli täispuhutud, selgesti oli näha naha joonistus.

Akki vaikus Pum. Üks . . . kaks sekundit ei liigutanud kobra, siis tormas ta meejutelt allohvitseri kallale. See oli tõstnud luba puuhargi löögiks . . . see vuhises läbi õhu . . . tabas mao keha allpool pead . . . surus selle maha . . . Vihaselt lookles loom . . . kuid Pum hoidis teda raudse jõuga.

Mõlemad teised sõdurid, kes seni nähtavasti osavõtmatult olid vaadelnud kahevõitlust inimese ja mürkmao vahel, tormasid ette, peened taimeniidid kätes. Lühida ajaga oli kobra seotud nagu komps hargi külge ja ei võinud end enam liigutada.

„Tubli!“

Lady Irene plaksutas. Ka teised noogutasid Pumile heakskiitvalt.

„Teine kobra toimis targalt, et end peitis,“ naeris Rawlinson, „meie ei sega teda ta rahus.“

„Meie mitte,“ noogutas pealik Sharke, „kuid . . .“

Ta näitas õue keskele.

Lady Irene, Grace, Rawlinson ja Fitzgerald jälgisid ta käe suuna.

„Pruun kass,“ ütles Grace, „kuidas tuleb see siia?“

„Kass, ei!“ vastas Sharke, „ainult kassi tõugu. See on mungo, kobra tigidam vaenlane! See saab ärevam võitlus kui Pumi ja kobra vahel!“

Nüüd olid lehtede vahelt jälle kaks kobrat nähtavale tulnud.

Nad vaatasid ringi ja kui märkasid mungot, tahtsid nad kohe põgeneda. Väike loom karvase sabaga — mitte vähem kui ta keha — oli aga juba ühe tee kinni pannud. Teine põgenes.

Aeglaselt roomas mungo kobra poole, kes ootas teda püsti, kuid nähtavasti kartlikult. Oli näha, kuidas mungo palavikutaolise ärevusega iga vaenlase liigutust jälgis, kuidas ta oli valmis, et kasutada väiksematki edu, et kohe asuda kallaletungile.

„Kobra ei tungi mungole iialgi kallale, alati on see ümberpööratud!“ sosistas pealik Sharke, kes — nagu teisedki — ootas põnevusega võitluse jätkamist.

Äkki tegi mungo hüppe. Ta lendas pea-aegu üle kobra . . . kirin ja ragin . . . teravad, väikesed hambad puurisid end mürkmao peasse . . . Hüpped . . . hüpped . . . ja ikka jälle hirmus ragin, mis kordus lühidate vaheaegade järele.

„Kas märkate, kui tark on mungo? Algul hammustab ta pead, siis alles mao keha!“

Ka Rawlinson vaatas nagu hüpnotiseeritud väikest kangelas. Kobra ei kaitsenud end enam. Ta liigutused, mis olid algul olnud kiired, muutusid väsinuks, ta ei ajanud keha enam püsti, pea, mis oli läbi hammustatud, langes maha.

Võidurõõmsalt hammustas mungo ikka jälle uuesti, rebis lihaticke mao kehast . . . seal juures hulus ta imelikult . . . kiristas hambaid pealtvaatajate poole . . . Verine . . . vormitu . . . nii lebas kobra.

Nüüd vaatas mungo teise kobra silhis. See oli ammu juba tempikaljude taga kindlas kohas.

Sama äkki nagu ta oli tulnud, kadus mungo.

„Tore loom!“ ütles Fitzgerald, „kas ta alati jääb võitjaks?“

„Kahjuks mitte. Ta on küll immuun kobra mürgi vastu, kuid olen näinud juba võitlusi, kui maal õnnestus teda kähgistada.“

Pealik Sharke andis pärismaalastele sõduritele märku:

„Nüüd võtame lunchi! Eks ole, lady Irene?“

Kuna sõdurid korvisid tühjendasid ja väike „Jazz“ uudishimuliselt pealt vaatas, raputas lady Irene pead:



Arnold Liiv 40 a. vana,
tegutsenud 20 a. kirjandusalal ja seltskonna elus. Arnold Liiv on sündinud 22. nov. (u/k) 1890 a. Triigi-Avispea külas V. Maarja kih. kirjanik Jakob Liivi teise pojana. Hariduse saanud V. Maarjas, Rakveres ja Moskvas. Praegu õpetaja Rakvere linna III algkoolis ja Saksa güm. Võtab osa elavalt seltskonna elust. Tegutsenud Siimuna, Väike-Maarja ja Rakvere seltsides. A. Liivi rohkearvuline luuleliste, proosalaulude, miniatüür novellide hulk on laiali pillatud ajakirjades, albumites varjunimede ja viimasel ajal ka õige nime all. Ühiskogudena on ilmunud „Nägemised“, „Meieaja muinasjutud“, mõned laste näitemängud jne. Ka „Romaani“ veergudel on ilmunud mõned tema proosa luuletised. A. Liiv on kaastööd teinud pea kõigile suurematele ajalehtedele. Pedagoogika põllul töötanud 20 aastat. Soovime agarale edasipüüdjale kirjanikule ja seltskonnategelasele rohkesti jõudu tulevikuks ja veel palju helgeid õnnepäevi.

„Mina tänan! Mul ei ole sugugi isu!“
„Minul ka mitte!“ ütles Grace alandlikult ja vaikselt . . .

6.

Lady Irene ja Grace Mac Hartly oli saanud koduseks Beaconsfieldi kindluses. Päevad möödusid nagu kirju unenägu, mitte midagi ei olnud enam seganud nende õõrahu. Kaleidoskoopiliselt kiiresti vaheldusid muljed sel imemaal. Pealik Sharke oli lady Irene teinud tuttavaks hindude mitmesuguste kommetega, ta tähelepanu juhtinud nüanssidele, mis olid jäänud talle tähelepanematuks.

Leitnant Rawlinson näis olevat vaimususes nagu ennegi Grace'i kenadusest ja õrnusest, kuid küsimusest saadik, mis tänaval Whitechapelis ta on sündinud (küsimus, mis oli nii piinlik sir Herbert Mac

Hartly tütrele), oli ta loobunud teda välja uurida. Ta rahuldus sellega, et andis oma ülespidamisega mõista, et ei pea teda toaneitsiks, vaid hästi kasvatatud, nooreks daamiks, kes on mõne õnnetuse läbi sattunud sellesse ametisse. Fitzgerald oli ikka veel Grace'i vastu jäiselt külm. Viimane kõneles sellest tihti Irenele, kui mõlemad daamid olid üksi oma bungalov's, kuid ka lady Irene ei võinud leida seletust.

Vinston Fitzgerald oli naiste vastu kõige kenam, armastusväärsem inimene, hoolimata kas nad kuulusid tema klassi või mitte, ja lady Irene mäletas, et ta oli olnud äärmiselt viisakas ta toaneitsi Jane'i vastu — kes oli jäänud Richmondi.

Mis oli see siis, mis näitas teda sel puhul niisugusena?

Väike „Jazz“, ahy, kes oli leitud palmilt oma surnud ema lähedalt, arenes väga koomiliseks loomaks, kes andis lady Irenele ja Grace'ile vahetpidamatult ainet lõbustamiseks.

Ta eest ei olnud midagi kindel: tualett-vesi, huulepliatsid, puuder, kammid, harjad, küüneviilid ja käärid kandis ta bungalov kaugematesse nurkadesse ja ühel hommikul ilmus ta, lõhnates nagu lõhnaõlipood, oma perenaise voodi ette. Ta oli valanud enese selga suure pudeli L'heure blene'd ja kratsis end nüüd igaltpoolt, sest parfüüm ei näinud ta nahale hea olevat.

Grace pidi — valmistades teed enesele ja lady Irenele — enne puhkusele minekut jõid mõlemad daamid tassi teed — peitma suhkru „Jazzi“ eest, kes võis hirmus palju suhkrut süüa.

Täna õhtuks oli lady Irene kutsunud kolm ohvitseri bridgepartiile. Ta oli osav mängija, kuid kaugeltki mitte nii hea kui Grace, kes oli võitnud Nizza rahvusvahelisel bridge-turniiril esimese auhinna.

„Kardan, et sul on täna õhtul igav, arm-sam,“ ütles Irene sõbrannale, kuna see kättis lauda, „ma ei või sind paluda, et sa kaasa mängiks, kui sa ei kergita oma in-kognitot! Kas tahad veel kaua mu toaneitsi osa etendada? Näüd oled Rawlinsoni juba küllalt uurinud, et teada, et ta on kena. Minn arvates võiks alata ametlik flirt järg-neva kihlusega kuumal troopide ööl. Nii siis . . .“

Grace naeris:

„Sul on täielikult õigus! Mul oli esimesest silmapilgust peale, mil Rawlinson mind nägi, tundmus, et meeldin talle väga hästi. Minu peale avaldas ta ju — nagu tead — ügavat muljet, kui ta oli isa juures garni-

sonis, et tuua sõjaministeeriumi teadet. Et ta samal õhtul jälle ära sõitis, ei võinud isa teda mulle tutvustada. Ja siis läks ta Indiasse.

Sellest on möödunud kaks aastat. Ei, Irene, asi teeb mulle nalja, suurt nalja. Ma olen ju alati üleolev! See on mäng ja ma mängin heameelega. Ja siis — mõtle ometi, mis näo teeb Winston, kui piinlik on tal siis. Jääme esialgul endise juure. Ehk tuleb juhus, millal laseme maski langeda. Seda suurem on siis üllatus!“

Kiiresti ja ilma üleminekuta oli alanud troopide öö. Kasarmust kostis harilik signaal ja üks muusikutest harjutas meeleheitliselt tangot, ilma et oleks saavutanud edu-samme.

Kahtlemata tahtis ta sellega rõõmustada „naist keisri maalt,“ nagu nimetati lady Irenet. See oli liigutav, missuguse austusega rippus iga pärismaalane sõdur sahib Fitzgeraldi mõrjsa küljes. Need vaesed kuradid kohtlesid teda respekti, viisakuse ja tähelepanuga, mis haaras Irenet. Ka hindu naised austasid teda, sest et ta oli kord lapse, kes oli teel minestanud kuumuse tõttu, omal kätel kandnud ema juure . . .

Bungalow ees muutus elavaks, oli kuulda kolme ohvitseri häält.

„Grace, nad tulevad! Muutu toaneitsiks!“ naeris lady Irene.

Alandliku naeratuslega avas Grace härradele ukse. Sharke ja Rawlinson teretasid väga viisakalt, Fitzgerald pani kaks sõrme troopide kübara juure.

Lady Irene oli pannud kaardid lauale.

„Võime enne teed mängida rubberit!“

Heideti liisku. Lady Irene mängis Fitzgeraldiga, Sharke Rawlinsoniga. Lady Irene ütles kolm pada, Sharke neli ärtut, Fitzgerald neli pada. Sharke kontreeris. Mäng algas.

Kuna see oli hoos, ilmus Grace ja asetas end Rawlinsoni taha.

Imestanult vaatas see ümber. Ka lady Irene, Sharke ja Fitzgerald vaatasid suurte silmadega üles.

„Teie oleks pidanud nüüd trumpi mängima,“ ütles Grace väga kindlasti ja vaatas Rawlinsonile pahaselt otsa.

See sai ägedaks:

„Mis tuleb teile meele, et segate end mängusse? Kas olete hullumeelne?“

Ka Fitzgerald kargas üles:

„Keelan teile ära, et sel toonil kõnelete selle veetleva, noore daamiga, Rawlinson, keda austan erilisel. Palju rohkem, kui oma mõrjsat!“

(Järgneb)

Õnnelik tund.

Saksa kirjanik **Otto Behrend'i** jutt Pompejist.

Nadkohtasid ädiil*) Terentsius Felixi hauasambal Herkulanumi värava ees. Mitte tihti, sest neil ei olnud kerge enestele üheaegselt vaba aega muretseda. Kuid kui nad kohtasid, siis järgnesid kallistused ja suudlused ja nad vestsid kord tõsiselt, kord rõõmsalt nagu noored, elurõõmsad inimlapsed, kes üksteist armastavad.

vähemalt näha. Kuid ta pidi ettevaatlik olema, sest Saturninus ei armastanud, et töö juures kõneldi üleliigset juttu või koguni armasteti.

„Siis ei edene töö — olge usinad, olge usinad!“ oli ta alatine manitsus. Ta ei olnud just vali, kuid tihti tusases meeleolus.



Uus Itaalia saadik krahv Mauro Tosti di Valminuta esitas riigivanemale omad volitused,

Istuvad vasakult paremale: Itaalia saadik krahv Mauro Tosti di Valminuta, riigivanem Otto Strandmann, välisminister J. Lattik. Seisavad vasakult paremale: dr I. Leppik, välisminister, protokollülem, Itaalia sõjaväel. esitaja, kolonel Jakobson.

Mõlemad olid vaesed orjad ja ometi tegid nad õnnelikke plaane tuleviku jaoks. Miccio peremees, Vibrius Saturninus, oli suure, hästimineva vanutustöökoja omanik, noor Miccio ta parimaid töölisi, kellekätte ta usaldas vahetevahel vanutusruumi korraldada.

Käärimistoas töötas ka Plotilla, kelle ta perenaine, keegi vana lesk, saatis palgatööle. Kui Micciol oli võimalik, tegi ta enesele silmapilguks käärimisruumis tegemist, et vahetada Plotillaga tervitust või et teda

*) Rooma politseiülem.

„Plotilla, mu hingeke!“

Ilus, tugev tüdruk lendas armsama väljasirutatud käte vahele.

„Ma ootan juba ammu,“ jatkas see, „kartsin, et sa üldse ei tule.“

Ta tõmbas tüdruku, kes käed ta kaela ümber oli pannud, hauasamba varju ja silus tal mustad juuksed niiskelt otsaesiselt.

„Pidin hirmsasti jooksuma, Miccio. Perenaisel oli minu jaoks nii palju tööd, kui koju tulin. Heitsin juba meelt ja arvasin, et ma üldse tulla ei saa. Seda ei oleks ma välja kannatanud. — Oh, kuidas igatsen alati su järele!“

Ta surus Miccio hauasamba äärele istuma ja ise istus ta stille. Ta peitis pea Miccio rinnale. „Mu Miccio — mu armas Miccio!“

„Tilla, Tilla — oh, kuidas ma sind armastan!“ Miccio vajutas tüdruku pea õrnalt tagasi ja suudles teda suule. Siis vaatas ta talle silmadesse.

Tüdrukule tulid heledad pisarad silma ja nüüd tõstis Miccio ta pea ja pani käevarre ta õlgade ümber.

„Kuule mind,“ ütles ta ja jutustas tüdrukule, mis ta talle juba tihti oli jutustanud. Saturninus pidavat vana Ceja juure minema ja Plotilla ostma. Tema, Miccio, olevat Plotillat juba osava töölisena kiitnud — ja kui nad siis ühele peremehele kuuluvat, olevat juba palju võidetud. Siis ootavat ta juhust — ta olevat ju peremehe lemmik — ja paluvat teda, Plotillat, enesele naiseks. Ja siis olevat kõik ainult õnn ja hõiskamine ja nad tahtvat kümne eest tööd teha ja võib olla võivat nad end vanaduses erilise andumuse, töökuuse ja truudusega vabaks teha. Ja kui ka see ei sündivat, siiski olevat õnn suur küllalt, kui nad tohtivat abielluda.

„Ja nagu näen sind praegu,“ lõpetas ta, „magus Tilla, su musti juukseid, su tumedaid silmi, su punaseid huuli, su pärlihambaid, su naeratust — vaata, sa naeratad juba jälle — lohku lõuas, su valgeid käevarsi — oh, mu hingeke, nii tahan sind igapäev näha, kuni meie juuksed on hallid ja me vaatame tagasi õnnelikule elule. Usu mind, meie õnnelik tund tuleb kord.“

Tüdruk oli rahustunud. „Jah, Miccio, tahan kannatada,“ ütles ta noogutades. „Õnnelik tund peab tulema. Tahan oodata. Tahan jumalatele lilli viia, et nad meile armulised oleks.“

Varsti olid nad jälle üsna lõbusad ja vestlesid tulevikust edasi.

„On aeg, Tilla,“ manitses, lõpuks noori püsti tõustes; „me ei tohi hiljaks jääda.“

Südamliku suudlusega lahkusid nad üks teisest. Siis ruttas Plotilla minema, veel tihti tagasi vaadates ja käega viibates.

Miccio vaatas talle järele nii kaua kui võis.

Ah, veel palju seisis takistusi teel, kuni Miccio ja Plotilla õnn võis teostuda.

Kuid Fortuna näis neile naeratavat. Vanutusäri omanik Saturninus suurendas tegevust ja kavatses veel rohkem orje osta. Miccio kasutas juhust ja pani Plotilla ette.

Saturninus käskis tüdrukut enese ette tuua. Ta tundis ta nime arvetahviltelt, kuid ei olnud teda tähele pannud.

Arusaadavas ärevuses, värisedes lootusest ja hirmust, viis Miccio armsama oma peremehe kirjutustuppa.

See vaatas öitsvat, tugevat tüdrukut pika pilguga.

„Sa kuulud lesknaise Cejale?“

„Jah, härra.“

„Kui kaua töötad juba minu juures?“

„Rohkem kui aasta.“

„Miccio kiidab sind töökaaks ja tubliks. Sa näid terve ja tugev. Kavatsen sind osta.“

„Oh härra —“ öndsas vaimustuses heitis Plotilla end Saturninuse jalgade ette ja suudles ta riietuse palistust.

„Tõuse!“ käskis see naeratades, „Kas usud, et su perenaine sind müüb?“

„Usun seda, härra.“

Saturninus vaatas paarikesele uurivalt näkku, märkas vist ka Miccio värisevas ärevuses hõõguvaid põski. „Armulugusid ma ei salli, seda pidage meeles,“ ütles ta, „muidu ei tunne ma nalja.“

Need sõnad sumbutasid veidi armastajate rõõmu, kuid kõik see taganes ostu tähtsa küsimuse ees.

See lahenes soodsalt, sest järgmistel päevadel tehti kaup kindlaks. Odavalt Saturninus uut naisorja ei saanud, kuid selle eest peitus tas hea tööjõud

Micciole ja Plotillale algas, kuigi olid alles õnne esimesele astmele jõudnud, raskem aeg kui enne. Nad nägid ja kõnelesid üksteisega tihti väljaspool tööaega, kuna nüüd kuulusid ühte perekonda, üheskoos sõid ja ühes majas elasid, kuid siin võisid nad vaevalt vahetada käepigistuse või vargese suudluse — nad pidid väga ettevaatlikud olema. Terentiuse hauasamba juures kohtasid nad ainult harva veel, sest neil oli raske end ühel ajal vabaks teha, nad ei tohtinud kubjast umbusklikuks teha.

Kuid nad ootasid kannatlikult ja päeval peale saturnaaliaid, mil orjad kord võisid härrad olla, võttis Miccio vabaduse rõõmsas tundes südame rinda, et peremehelt küsida, kas ta tohib Plotillaga abielluda.

Peremees oli saturnaaliade ajal ikka väga armuline ja see tegi Micciote julgust.

Saturninus vaatas talle teravalt otsa ja kaalus. „Mul jooksevad juba neli orjalast ringi,“ ütles ta. „See on mulle liig palju. Kuid kui kõige nooremad esimeseks tööks kõlbulikud, siis võiks see sündida. — Nii siis umbes kahe aasta pärast, arvan ma.“

Sellega võis Miccio minna. See ei olnud sugugi igatsetud lahendus, sest kaks aastat on valulik ootusaeg noorele, armastavale paarile. Kuid nende ees seisis nüüd selge

siht. Nii hõiskas Miccio, kui viis Plotillale oma peremehe vastuse. Ta tegi seda alles õhtul, veidi enne magamaheitmist.

Plotilla kuulis ainult — kaks aastat. Ta istus sambaalusele, surus käed kramplikult kokku ja nuttis. Kaks aastat. Kuidas võis ta seda välja kannatada, olles iga päev, iga tund armsama läheduses.

Miccio hiilis minema, et mitte temaga tabatud saada. Ta süda oli ütlemlata raske.

Plotilla nuttis kogu öö omal asemel, ka Miccio oli uneta. Ta vaatas kartusega tulevikku.

Kui järgmisel päeval hele päike naeris, muutus Plotilla rahulikumaks ja ta otsus oli kindel, et ootab kannatlikult ja ei tee armsama südant raskeks. Miccio rõõmustas, kui nägi Plotillat rahulikuna ja kui viimane talle selgelt silma vaatas ja südamliku käepigistusega ütles: „Me ootame — ka kaks aastat mööduvad.“

— — —

Kannatlikult ootasid armastajad; algul lugesid nad kuid, siis nädalaid, siis päevi.

„Veel nelikümmendüks päeva!“ ütles Miccio ühel hommikul, kui läks tööle ja hõõrus õnnelikult käsi.

Veel kolmkümmendüks päeva tahtsid nad oodata, siis tahtis Miccio peremehele ta lubadust meeletuleta. Lentula, kõige noorem orjalaps, oli siis juba seitse aastat ja tegi kõõgis juba kergemaid töid.

„Kas sa ei ole õnnelik, Tilla? Veel nelikümmendüks päeva! Ja täna lõunaks on juba jälle pool päeva mööda. — Kuid mis sul on, mispärast vaatad nii kartlikult?“

„Priscus,“ sosistas tüdruk, aralt ringi vaadates.

„Mis on temaga?“

„Ta ei luba seda — tunnen seda. Ta ei soovi sulle head.“

Kõik veri tardus Miccio südames; ta seisis uimaselt, Plotilla liikumatult ta kõrval.

Kõlas teine kell ja ehmatas nad mõtetest — oli ülim aeg tööle minna.

Väga aeglaselt töötas muidunii virk Miccio. Teda piinasid rasked mõtted ja ta süda lasus kivina ta rinnas. „Priscus ei luba seda,“ oli Plotilla öelnud. Ikka ja ikka uuesti kajasid need sõnad tas, ta silmade ees muutus pimedaks ja ta tundis pistvat valu meelekohtades. „Priscus ei luba seda!“

Kui see ei olnud meeltepettus — ja Plotilla nägi teravalt, Miccio teadis seda, siis — ta ei suutnud sellele mõelda — oli kõik kadunud. Ta rusikad tõmbusid kokku ja kütuned surusid end kramplikult lihasse.

Priscus oli Saturninuse vennapoeg, hiljuti vanutustöökoja osanikuks vastu võetud, valitsushimuline, süinge mees.

„Kas oled haige, Miccio?“ küsis kubjas, kes usina orja vastu tundis poolehoidu.

„Mu pea on uimane —“

„Külmetasid vist eile vihmaga — küll läheb mööda.“

Kubjas pööras minema.

„Priscus ei luba seda!“

Aegamööda tuli selgem mõte õnnetu Miccio aju. Saturninus, peremees, oli küll tõsine ja vali, kuid tema vastu ikka armuline olnud. Tema poole pidi ta pöörama — kohe, veel tänapäev, viivitamata. Ehk oli tema juures päästmine.

Kohe peale tööd, veidi enne lõunat, lasi ta end peremehele teatada.

Kestis kaua, ennekuigi tööga koormatud peremees kirjutuslaualt üles vaatas.

Miccio seisis värisedes, külm higi voolas ta kehalt alla.

„Mis sa tahad?“

„Härra —“ sõna jäi tal kurku kinni.

„Mis see kogelemine tähendab?“

„Härra — sa olid armuline — sa ütlesid — et tohin abielluda Plotillaga, kui kõige noorem orjalaps juba töötab. Väike Lentula aitab juba kõõgis kaasa.“

Saturninus oli ainult poolikult kuulanud, sest tal olid teised asjad peas. Aegamööda selgusid talle alles Miccio sõnad.

„Kas ma seda ütlesin? Ma ei mäleta enam —“

„Tapa mind, härra, kui ma valetan.“

„Aeglaselt, Miccio“ — Saturninus naeratas — „Ma usun sind ja ma kõnelen oma vennapoja Priscusega ja kuulen, mis tema arvab. Mul ei ole lõpuks midagi selle vastu; kui abiellud Plotillaga.“

„Tänu, härra, tänu!“ Ülevoolava tundega heitis ori peremehe jalgade ette.

Sel silmapilgul astus Priscus sisse, peremehe vennapoeg, uhke, noor mees, suur kirjutustahvel käes. Ta lükkas onu ees lamava orja jalaga kõrvale, ilma teda rohkem tähele panemata. „Lasin veel kord kangaid mõõta, onu — vaata siia. Või on sul sellega seal veel midagi rääkida?“ Ta näitas orjale.

„Ei, sa võid minna, Miccio. See ei ole tähtis, ta palus mult ainult luba Plotillaga abiellumiseks.“

Miccio tõusis vankudes. Hirmus hirm oli teda haaranud, kui Priscus sisse astus. Kuid harjunud sõnatult käsku täitma, tahtis ta eemalduda, kui Priscus teda peatas.

„Mis — sa tahad Plotillaga abielluda, kes töötab käärimistoas? Kas oled arust ära —“

see ilus olevus ja sarnane ropp loom nagu sina! Sellest ei tule midagi. See ei tee teda tööil usinamaks. — Mis sa veel seisad? — karjus ta õnnetu orja peale. „Kas sul ei ole kõrvu — sellest ei tule midagi. Ja mine, kasi lõpuks ometi minema!“

Vaevalt meeli valitsedes, tuikus Miccio välja. Kes teda väljas nägid, ehmusid ta tuhakarva näo üle. Ta kõikus nagu jooonu.

„Olen haige — jätke mind, jätke mind — olen haige,“ litsus ta hammaste vahelt välja, läks vaevaselt magadisruumi ja heitis maha. —

Saturninus ei olnud sõnagi üelnud, sest ta seisis vennapoja mõju all. See ei tahtnud ja siis ei võinud asi enam küsimusse tulla.

Ja siiski puutus talle õhtupoolel, kui läks läbi tööruumide, Miccio kahvatu nägu silma ja segane pilk, millega ta talle otsa vaatas.

Saturninus oli armuline. „Miccio,“ ütles ta, „kannata. Mu vennapoeg ehk muudab oma otsust.“

Miccio, kes vanutuskatlas ringi tampis, peatas, kui peremees teda kõnetas. „Täna sind, härra,“ ütles ta vana harjumuse järele lapsepõlvest saadik. Kuid see kõlas toonitult.

Saturninus läks edasi. Ühtlaselt sõtkus ori edasi.

Õhtul heitsid Miccio ja Plotilla peale lühidat läbirääkimist Priscuse ette. Veidi lootust oli nendes siiski.

„Mis te tahate?“ käratas Priscus.

„Arm, härra!“

„Ah, teie olete need, kes tahavad abielluda! See ei lähe korda, laske sarnased mõtted peast lennata! — Eemale, sa nadikael,“ — ta tõukas hädaldavale Micciole jalaga näkku — „lase mu tooga lahti! Ja kui tõepoolest tahad abielluda, tüdruk, otsin sulle ilusama mehe, kui on see must nadikael. Selle jaoks oled liig hea, sa veetlev olevus, kes väärilid tõepoolest Rooma kodaniku suudlust.“

Naerdes tõstis ta Plotilla lõua ja suudles teda suule.

See oli Micciole liig palju, ta silmist purskasid mustad lained ja, kõike unustades, kargas ta jalule ja haaras Priscuse õlast kinni.

Kuid see oli ainult lühike hullumeelne haare, siis lasi ta käe langeda, isegi kohkudes oma teo kuulmatusest.

Saturninuse maja kohal rippus äikese rõhuv raskus. Ori oli tõstnud käe peremehe vastu!

Piits käes käisid kubjad, kaks vabakslastut, ringi. Orjade ruumis valitses hauavaikus, ainult hirmunud hiilimine, segased pilgud — vaevalt juleti hingata.

Kuulmatus oli sündinud — ori oli tõstnud käe peremehe vastu!

Veel õhtul püstitati väikesel õuel, magadisruumide akende all, rist. Nad nägid seda surnukahvatute nägudega. Vaevalt üks sules öösel silmad.

Keldris lamas Miccio seina külge needitult.

„Halastust!“ oli Plotilla veel kord Priscuselt palunud.

„Ta sureb,“ vastas see ja läks külmalt oma teed, naisorja, kes nuuksudes kokku langes, mitte enam tähele pannes.

— — —

Lage ja külm näis väike, müüridest ümbritsetud õu vara hommikul; ja veel ei ulatanud päike siia. Kogunud oli terve orjade pere, kari värisevaid, õnnetuid kogusid.

Saturninus ja Priscus tulid maja vabade elanikkudega. Ühe viipe peale toodi Miccio sisse, käed seljast kinni seotud, ainult hall rätik ümber puusade. Ta läks kindlal sammul ja julgelt surmale vastu. Mis tähendasid surm ja piinamine ja lootuse hävine-mise piina vastu. Ta astus kergelt ja vabalt lunastusele vastu — hoop, mis teda tabanud, oli liig raske, närvid olid nagu tardunud.

Kiire pilgu saatis hukkamõistetule õue ja hingas kergendatult. Plotillat ei olnud siin.

Sügava vaikusega viidi ta risti juure. Ori, kes on tõstnud käe peremehe vastu, ei vääri enam sõnagi.

Nad lõikasid ta köidikud katki ja tõstsid ta ristile. Kaugele sirutasid nad pahema käevarre, kõlasid tumedad vasarlöögid, teravalt lõikas nael lihasse, veri hakkas nirisema. Ühtegi häält ei tulnud piinatu rinnast, peaaegu säravalt vaatas ta silm taeva poole.

Inimlik tunne valdas sünges Priscuse.

„Pea!“ käskis ta äkki, kui parajasti teine nael parema käe külge pandi. Nad peatasid. Ta pööras onu poole ja sosistas sellega — pikk, hirmus silmapilk. Raske oli kõnelus, sest ori oli tõstnud käe oma peremehe vastu.

Nagu hauakülmus tungis orjade südamesse. Kindlalt hoidsid tugevad mehed Miccio risti vastu.

Siis astus Saturninus ette, tõstis käe kõrgele.

„Vallandage nael,“ käskis ta, „ja viige kurjategija keldri tagasi. Oma vennapoja Priscuse soovil annan talle armu ja müün ta Hispaania mäekaevanduste jaoks.“

Sügav hingamine tuli väikeses, inimestega täidetud õues orjade rinnast.

Pikk, hiiliv surm väheste tundide piina asemel, rohkem see ei tähendanud — ja ometi hingasid need armetud kergendatult.

Kaugel Hispaanias lebas Püreneide karedas orus, kõrges mägestikus, viletsate hüttide asundus, mille hulgas paistis silma üksainus, kividest ehitatud hoone, ümbritsetud hiiglaprügihunnikutest. Kivistel mäekülgedel kasvasid kängu jäänud puud, orupõhjas — kõva rohi, kus mõned kõhnad eeslid ja kitsed oma armetut toitu otsisid. Mustalt haigutas mäekaevanduse avaus.

Seal töötas salk mehi relvastatud vahtide ülevaatusel, kes kivikilde nende kohasuse järele sorteerisid. Neid ei olnud palju, enamus töötas maa all hommikust õhtuni umbes, niiskes õhus, igaveses öös, mida valgustas ainult kaevandustulede vilets kuma. Aegajalt ilmus mustast avausest kõikuv kärü, mis tühjendati ja uuesti avausele kadus. Ei ühtegi valju sõna, ega naeru töö juures — isegi kerge vari tardus siin.

Ainult kaks korda kuus oli ühel päeval rohkem elu. Siis tuli lõunaajal pikk vankrite rida, mis viisid raua alla mereranda. See oli ainus ühendus välisilmaga. Vedajad elasid laagris ja järgmisel lõunal sõitsid raskelt koormatud, mitme eesliga raketatud vankrid kriiskavatel ratastel jälle minema. Ainult sel ajal oli kuulda rõõmsaid, inimlikke hääli. —

Jälle oli päev käes, mil oodati vedajaid. Ühe hüti ees istus kivirahmul hallijuukse-line mees ja jahvatas vilja maa sees olevale käsiveskil. Värisevate, ebakindlalt kobavate kätega valas ta uusi teri juure, kui endised olid jahuks jahvatud, ühtlaselt pöörles raske vänt.

Orgu puhus kare tuul, päike soendas ainult vähe, kuigi petlikult kuldas mäeveesid.

Nüüd kuulatas mees ja lasi käel puhata. „Nad tulevad,“ pomises Miccio, ükskord tugev, elurõõmus ori, ja pani veski uuesti käima. Ühtlaselt liikusid käevars ja käsi, ikka ringis, ikka ringis; kuid kes teda lähemalt vaatles, oleks näinud, et ta närtsinud näol oli iseäralik helk, mõtlik, ootusrikas naeratus.

Kakskümmend aastat rasket, igapäevast tööd maa all olid teinud mehe, kes alles vähe oli üle neljakümneviie, jõuetuks ja

tahtetuks raugaks. Juba poolteist aastat keerutas ta igapäev veskit ja ainult kaks korda kuus jäi ta kuulutama. „Nad tulevad!“ sosistas ta ja siis lebas ta näol too imelik naeratus, mis aeglaselt kustus, kui vankrid päralt olid jõudnud ja vedajad laagrit valmistama hakkasid.

„Nad tulevad!“

Koltunud näojoontel oli jällegi päikesehelk ja kõrv kuulatas, kuna käevars vänta keeras, ikka ringis, ikka ringis.

Lähemale ja lähemale tuli rataste mürin ja kriuksumine äkilistel, kivistel teedel. Eeslid puristasid, voorimehed ajasid neid kisa ja käruga tagant. Nad ei tulnud koormata, sest kaevandusel oli mõnesuguseid tarvidusi.

Esimene vanker ilmus mäele. Vedaja kõrv astus tugev naine.

„Seal — “ mees näitas piitsaga ettepoole — „seal näed teda istuvat ja päevast päeva veskit ajavat — see on ikka nii.“

„Seal — too — too rauk?“ küsis naine uskumatult.

„Jah — tema on see — Miccio, Pompeji ori.“

Kogu tõtt ei olnud heastüdamline mees naisele veel öelnud, kes talle oli jutustanud, keda ta siin otsib.

„Miccio — see on mu Miccio!“

Plotilla ruttas kiirelt edasi — jõudis vankritele ette.

„Kerge samm!“ pomises mees veski juures, kuulatades terava kõrvaga. „See on naine.“ Ta ei tõstnud pead, ühtlaselt väntas käevars.

„Miccio — Miccio! Kas oled sina see, mu Miccio?“ Ta seisatas äkki, tõstes hirmunud käsi. „Kas oled tõesti sina, Miccio — oled sina see? — Lase mul oma häält kuulda, oma silmi näha! — Oled sina see, oled sina see, mu Miccio?“

Käevars puhkas, mees tõstis pea. „Mina olen see, Plotilla — ja sina oled see,“ ütles ta aeglaselt, „ma teadsin, et sa tuled. Sellepärast väntasin päevast päeva veskit, ilma et surin.“

Ühetooniliselt kostsid need sõnad.

„Jah, see on sinu hää! Miccio, mu armsam!“ hüttis naine, „nüüd tunnen su ära. — Kas tunned ka oma Plotilla ära?“

„See on sinu hää! — “

„Ja muidu sa mind ei tunne. Kas olen nii väga muutunud?“

„Mu silmad ei näe sind — olen pime.“

Seal nuuksus naine valjult ja heitis end kõva rohu sisse mehe ette maha.

— — —

Nüüdsest peale istus Plotilla päevast päeva Miccio kõrval, kes keerutas oma veskit. Ta jutustas talle oma saatusest ja ikka rohkem ja rohkem võttis mees ta kõnedest osa, kuigi ise veel vaikseks jäi. Te leidis ka naeratusse jälle ja silitas mõnikord Plotilla kätt.

See jutustas, kuidas ta elu oli läinud. Priscus oli abiellunud, Saturninus oli nüüd surnud ja ta oli noore käskijanna esimeseks ümmardajaks määratud. Truult oli ta oma kohust täitnud ja lootus, et näeb Micciot kord jälle, kes ei olnud ta südames surnud. Kuid ta nime ei tohtinud ükski nimetada, see oli keelatud raske karistusega. Plotilla hoidis kingitusi, mis sai, ja iga sesterts peitis ta õues maetud potti. Ta lootis, jah, lootis. Kuidas ta lootus täitub, seda ta ei teadnud — kuid ta lootis.

Ja lõpuks tuli päev, mil ta — oma elu hädaohtu viies — Priscuse kaks nooremat surmasuust päästis. Ta võis paluda enesele armu, ükskõik missugust. Ta palus end vabaks lasta.

„Ma rõõmustaks, kui sa jääks ka vabana mu majja,“ ütles Priscus.

„Andesta, härra, ma ei või.“

„Ja mispärast mitte?“

„Pean Micciot otsima.“

Esimest korda nimetati see nimi jälle. Priscus lasi seda sündida. „Kui ta veel elab,“ ütles ta mõne aja järele.

„Ta elab — tunnen seda siin.“ Plotilla pani käe südamele.

Kaua seisis Priscus vaikides. „Mine,“ ütles ta siis, „lasen sulle veel välja maksta viistuhat sestertsiaid, et sa ei oleks rahata.“

Siis järgnes jutustus reisist üle mere, kuid kestnud rändamisest ja otsimisest.

Plotilla kõneles ülemvähiga, sest ta tahtis Micciot vabaks osta. „Sellele ei seisa midagi teel ees,“ ütles see, „ta ei kõlba ju enam korralikuks tööks.“

Käskjalg saadeti orgu kaevanduse omaniku juure. Ta tuli hea teatega tagasi. Ka ei olnud hind peaaegu mittekölbliku sööja eest kuigi suur.

See oli pidupäev Plotillale. Ja ka Miccio naeratas — naeratas esimest korda jälle, et Plotilla süda rõõmust hüppas.

„Me ostame orus majakese, Miccio,“ ütles ta, „ja kõige paremad suutäied saad sa omale.“

„Jah,“ vastas Miccio, „ja oota ainult küll ma juba jälle tööd hakkam tegema, oota ainult veel natuke.“

„Tööd tegema — ei, Miccio, see on minu asi. Ma olen veel kõbus ja all orus laseme end laulatada, sest meil on vabakslaskmise paberid käes. Siis oleme mees ja naine ja meie õnn on käes, nagu igatsesime nii tuliselt Terentsiuse haua ääres.“

Miccio noogutas.

— — —

Nad läksid vedajatega orgu. Järgmise linna prätoori pani nad paari. Siis asusid nad esialgselt võõrastemajja.

Ja nüüd olid nad mees ja naine, nagu nad kord nii tuliselt olid igatsenud Terentsiuse haua ääres, kui noored südamed elavalt põksusid.

Plotilla oli juhtinud armsama peale õhtusööki võõrastemaja toakesse.

Miccio istus voodi äärel. „Plotilla!“

See ruttas ta juure. „Tilla nimetasid sa mind — hingeke ütlesid sa mulle.“

„Tilla, jah, Tilla, nii ütlesin ma — ja mu hingeke!“ Miccio vaikis kaua. „Jah,“ jätkas ta siis, „näen sind jälle, jah, oled muutnata nagu tookord. Su mustad juuksed, su mustad silmad, su punane suu läikivate hammastega, su valged käevarred — jah, seal see on: lohuke lõuas — ma näen seda, näen kõike nii selgelt, sa oled nagu tookord Terentsiuse haua ääres.“

Aeglaselt, mälestuses otsides ja käega kobades ütles pime neid sõnu.

Tasa nuttes seisis Plotilla ta ees.

„Ja nüüd oled mu naine!“ pomises ta.

Siis tuli pikk vaikus. Nagu mõttes tõstis mees pimedad silmad üles. Plotilla oli toolile langenud, oli käevarred lauale pannud ja suu nendele surunud, et Miccio ei kuuleks ta tulist, kirglikku nuttu.

Kui ta viimaks jälle üles vaatas, lebas Miccio asemel.

Ta oli rahulikult magama jäänud.

Tasa tõusis Plotilla ja põlvitas ta kõrvale.

Ta magas nii rahulikult ja ta rind hingas nii ühesuguselt. Pahem käsi lebas südanel, käsi, mis kandis ristimärki. Ja ta näis nüüd värskem, vähem vananenud.

Ja vaikne õnn asus tasse uuesti sel päeval, mida ta nii tuliselt igatsenud Terentsiuse haua ääres kauges Pompejis.

Õnnelik tund oli siiski veel tulnud.

Vene vürstinna.

Prantsuse kirjanik **Etienne Rey.**

Denise valas kibedaid pisaraid.

„Ole mõistlik, väike,“ ütles Jacques Bardoux. „Ei aita, me peame lahkuma.“

„Mispärast spekulereisid sa ka New-Yorgis!“

„Tõsi! Aga kes oskas seda ette näha? Krah tegi mulle palju pahandust nagu paljudele teistelegi. Pean nüüd äri likvideerima ja vaatama, kuidas jälle järjele saan.“

„Ära saada mind minema.“

„Ei, väike, mitte nõrkust ilmutada. Pean olema üksipäi, kui tahan võitluses võitjaks saada.“

„Mis peab saama minust?“

Jacques Bardoux vaatas armukesele pilguga, milles peitus õrn kahetsus.

„Kuule mind,“ ütles ta, „sa oled ilus, intelligentne, ja mina sinu pärast ei karda. Muide, siin on sulle midagi, mis sind esimesest ajast üle aitab.“

Ta andis Denisele kokkupandud tsheki. See heitis sellele pilgu.

„Ei,“ ütles ta. „Seda on liig palju! Kuna sa ju ometi oled paljaks röövitud.“

„Las olla,“ ütles Jacques. „See teeb mulle lõbu. Sa oled luksuse jaoks loodud, tahaksin sind näha kui vürstinnat.“

„Sul on muinasjutuline fantaasia.“

„Ei, ei, see on mu tõeline mõte. Tahan sulle anda hea nõu, enne kui lahkume: hakka vene vürstinnaks.“

„Mina?“

„No jah, see on väga moodne. Selle aumiega võid õnnelikuks saada, kui oma osa hästi mängid.“

Denise hakkas naerma:

„Olengi kord ühes väikeses teatris juba vene vürstinna osa etendanud.“

„Näed! Ja mina annan sulle su teele varjunime. Mis sa arvad vürstinna Tatjana Dolgorukist, kes muidugi vene keisrikoja sugulane on?“

„Noh, hea küll, ma teen katset. Aga sina pead minule selle jaoks mõne loo leidma.“

„Vististi, seda ma teen.“

Kuus kuud hiljem leidis Jacques Bardoux ühel päeval oma kirjade hulgast kirja, mille aadress oli kirjutatud temale tundmata käega. Ta avas kirja ja luges seda üllatunud näoga, siis kahvatas ta.

„See õnnetu!“ hüüdis ta.

Kiri oli järgmine:

„Härra Jacques Bardoux! Ole olgu teatuseks, et ta leiab vürstinna Tatjana Dolgoruki laiba Meudonis ühes villas, mille nimi on „Monrepos.“

Alla kirjutatud Speranski kättemaksja.“

Mis saladuslik draama see oli? Ruttu kahmas Jacques kübara, pistis revolvyri taskusse ja jooksis meeletult uksest välja.

— — —

Kolm kuud varem oli kogu Deanville huvitatud olnud ühest mõistatuslikult noorest, erilise iluga varustatud daamist, kes oli elama asunud „Royali“ hotelli. Ta näis ennast tahtvat ümbritseda saladusega ja ta tõrjuv ülespidamine hoidis kõik lähedale-tikkujad kaugele. Teda kuuldi hotelli uksehoidjaga rääkivat: ta kõnel oli eriti võõrakõlaline aktsent. Varsti kuuldi, et ta olla vene vürstinna. Uksehoidja teatas ta nime: vürstinna Tatjana Dolgoruki.

Ja suures tühjajutupesas, mille nimi oli Deanville, hakati temast kõikisugu jutte levitama. Jutustati, et ta olla vene keisrikoja sugulane, et ta kõik oma sugulased ja mõisad revolutsiooni läbi kaotanud ja isegi Kaukasusse pidanud põgenema, kus ta ühes talumajas kehvalt elanud. Lõpuks jutustati, ta olla ühe eriti jultunud kommissari nimega Speranski revolvyriga maha lasknud ja põgenenud siis võõrais riideis Konstantinopoli kaudu välismaale. Ja kust saadi kõik need teated? Vististi mitte temalt, sest tema ei rääkinud kellegagi. Vaatamata sellele leidis inimesi, kes üksikasju juure lisasid. Ühel päeval katsus keegi venelane, kes hotellis elas, vürstinna juure minna ja temale omas keeles midagi ütelda. Vürstinna vaatas temale kõrgilt näkku ja lahkus sõnagi vastamata.

See mees polnud muidugi ainus, kes oli temale katsunud läheneda. Kõik Deanvilles elavad ameeriklased püüdsid temaga tutvust sobitada ja unistasid sellest, et ta nende lauda tuleb. Milline aupaiste neile! Aga kõik nende katsed luhtusid. Vürstinna Dolgoruki jäi ükskõikseks, kinniseks, kättesaamatuks. Ja see olek suurendas ta imestajate arvu ning meeste himurust.

Sellepärast kujutletagu olukorda, kui ta kord ühel õhtul kasiinos antavale söömingule ilmus määraturikka autovabrikandi



Pr. Marie Reisin, Eesti Naisliidu esinaine. 31. oktoobril s. a. pühitses Eesti Naisliit oma kümneaastast tegevuskestvust. Selle kümne aasta jooksul on liit teinud suurt ja viljakat tööd. Ta on töötanud, et tõsta paremale järjele emade- ja lastekaitset, on asutanud arstiabi- ja nõuandepunkte. Liidu püüdeks on ka olnud naistele suurema tööoskuse andmine mitmel alal, ta on korraldanud kursusi käsitöö, kangakudumise, majapidamise alal j. n. e. Eesti Naisliidu eesmärgiks on kõigi Eesti organiseeritud naiste koondamine ühiseks tööks, mis edendaks ja kindlustaks naise õiguslikku, majanduslikku, vaimlist ja tervislist seisukorda, kui ka tööks üldsuse kasuks. Eesti Naisliidul on oma häälekandja ajakiri „Naiste hääl“, milles arutatakse päevaküsimusi, ning kõiki naisliikumisse puutuvaid sündmusi, kui ka seisukohti. Piduликuks osutus ka 10-aastase juubeliga ühel ajal peetav 4. üleriikiline naistekongress, millele olid saabunud külalised meie naaberriikidest Soomest ning Lätist.

Andrè Delacouri saatel. Nad võtsid ühe laua ääres istet ja kõigi silmad viibisid neil. Vürstinna istus liikumatult, kuid Andrè Delacour lõhkes peaaegu edevusest.

Järgmistel päevadel nähti neid jälle koos ja levines teade, et uhke vürstinna tööstuskuninga olla kuulda võtnud. Sosistati miljonitest. Deanvilles ei ole paaril nullil tähtsust. Igatahes näis Andrè olevat väga uhke ja armunud oma vürstlikku võidusse. Tat-

jana jutustas temale oma lapsepõlvest, mis ta vene keisrikojas mööda saatnud, hädaohutudest, millest ta pääsnud, oma põgenemisest ja Speranskist. Ja Andrè vaatas võiduroomsalt amerikklastele, kelle ta oli võitlusväljalt kõrvaldanud.

Ühel päeval sai ta üllatuse osaliseks, mida ta ei olnud oodata teadnud. Üks ta sõpru tuli Deanville'i ja muidugi jutustas Andrè temale kohe oma vürstinnast. Külaline nägi vürstinna Kasiinos lõuna laual, tegi imestava näo ja vahtis temale kaua. Vürstinna ei olnud seda märganud. Külalisel oli võimalust Andrè'd pisut kõrvale tõmmata ja ta ütles talle otsekoheselt:

„Kuule, mis ma sulle suu sisse ütlen. Sa oled läinud liimile, sest su seltsiline on valdivürstinna ja sama vähe venelane kui mina.“

„Mis sa räägid?“

„Tunnen teda hästi. Ta nimi on Denise Legros.“

„Ei usu. Sarnadus petab sind. Ta on tõesti vürstinna. On asju, mis sind petavad.“

„Kas soovid, et teda kõnetan?“

„Oh ei, ära seda tee. See oleks suurim kasvatuamatus.“

„Hea küll. Ma ei näita ennast, aga toon sulle tõendused.“

Sõber tahtis iga hinna eest selgust, pööras eradetektiivide poole ja kümme päeva hiljem tõi ta Andrè Delacourile tõendused, nii et see otse keeletuks jäi.

„Milline lugu!“ pomises ta. „Kui seda kuuldakse, olen ma naeruväärseks tehtud!“

„Noh, siis ära räägi midagi. Käi temaga nagu vürstinnaga ikka veel läbi. Alles Pariisi tagasi tulles anna talle jooksupass.“

Aga Andrè oli nüüd vihane. Tema haavatud edevus ja kahetsus hulgast väljaantud rahast — lihtsa tüdruku meeleheaks — vihastas teda.

„Sul on õigus,“ ütles ta. „Ma ei ütle talle midagi seni kui siin viibin. Aga ma vannun sulle, et ta Pariisis kõik peab tasuma.“

Hooaeg lõppes Deanvilles hiilgavalt. Tatjana jäi selle võrratumaks kuningannaks ja kõik mehed kadestasid Andrè Delacouri.

Kui vürstinna oli Pariisi tagasi sõitnud ja esimesel stügisel pärastlõunal oma õmblejanna juurest lahkus, istus ta autosse, mida ta videvikul omaks arvas. Sest nii auto kui autojuht olid täpselt tema oma sarnased. Auto sõitis kiires tempos Bois poole, peatas hetke aega ühel kõrvalpuiesteel, üks mees avas autoukse, võttis tema kõrval is-

tet ja vabisev Tatjana ei julenud karjuda, sest õudusega nägi ta enese peale olevat pöördud revolvrissuu.

Auto veeres edasi ja sõitis üle Seine silla. Ilm oli pimedaks läinud. Tatjana ei teadnud, kus ta viibis, ja värises hirmu pärast. Viimaks peatus auto ja ta võis välja astuda. Ta võis näha vaid võret, millest ta läbi veeti, siis tuli lai trepp. Karedad käed lukkasid ta avatud uksest sisse ja ta kiljatas kõvasti.

Tema ees oli neli liikumatut, maskeeritud, kummalist meest, kes laua ümber istusid, ja nende käe lähedal lamasisid revolvrivid. Üks meestest kõnetas teda võõras keeles.

ütleb teile kõik, sest tema mõtles kõik selle välja. Minu nimi on Denise, Denise Legros.“

Ja vannutades tõstis ta käed.

„Ilmaaegu! Teie olete vürstinna Dolgoruki ja peate nüüd surema!“

Mehed kahmasid revolvrivid. Denise meeled kadusid, ta minestas.

Üks meestest võttis näokatte eest ja naeratas — see oli André Delacour.

„Sina, see oli õieti pisut liig!“ pomises üks ta kaaslastest.

„Selle õpetuse oli ta teeninud,“ ütles André Delacour urisedes.

Kui Denise jälle ärkas, oli ta nööridega kinni seotud kui vorst. Maja oli vaikne,



Soome külaliste saabumine Tallinna 4, Eesti üleriiklilisele naistekongressile.

Vastuvõtmas olid sadamas Eesti naisliidu juhatus. Seisavad vasakult paremale: pr. L. Einbund, pr. Vinnal, pr. L. Harmaja, pr. Vuorimaa, pr. H. Jansen, pr. J. Päts, pr. T. Hainari, pr. M. Reisik, pr. Peet ja pr. Holst.

Tal oli vaevalt jõudu kogeleda: „Ei mõista!“

„Seda ütlege teistele. Teie olete ju ometi vürstinna Tatjana Dolgoruki?“

„Ei — ei tea.“

„Teie tapsite rahvakommissar Speranski, mis?“

„Ei, ei!“

„Arge salake! Meil on tõendusi. Ja siin näete neid, kes teile kätte maksavad.“

Vale-Tatjana kogeles lämbunud häälega:

„Ma . . . ma ei olegi ju venelanna. See oli ainult pettus.“

„Valetate!“

„Küsi ainult härra Jacques Bardoux'lt. Minge tema juure rue de Prony 45. Tema

kohtunikud olid kadunud. Hirmsas üksinduses hakkas ta jällegi hirmu tundma. Kuhu oli jäänud uhke Tatjana?

Äkki kostsid kojast sammud. Värisedes jäi Denise kuulatama. Siis kisti üks äkki lahti. Jacques Bardoux seisis ta ees. Pika otsimise järele oli ta viimaks leidnud villa Monrepos' ja suure kartusega oli ta siia sisse tulnud. Nähes sirgunud keha põrandal, uskus ta esiti, et kiri tõtt ütelnud. Aga surnu käänles ja vahtis talle üllatunult näkku. Jacques tormas ta juure, avas nööri ja kobas ta keha suures ärevuses läbi. Haavatud? Ei? Mis see kõik küll tähendas?

Aga neiu ei jaksanud veel vastata. Siis

märkas Jacques laual kirja, mis tema aadressi kandis. Ruttu avas ta selle ja leidis ümbrikust André Delacouri nimekaardi, millele oli kirjutatud:

„Härra Jacques Bardoux ja preili Denise Legros palutakse vürstinna Tatjana Dolgu-

ruki matusest osavõtma tulla lähemal laupäeval „Rohelises Papagois.“

„Ta on meie pettuse meile hästi kätte maksnud,“ pomises Jacques.

„Mina lähen sinna!“ hüüdis Denise. „Aga ainult selleks, et talle hea kõrvakiilu annan!“

Kitty hea süda.

Saksa kirjanik **Vilhelm Lichtenberg.**

Eugen Lessing viibis oma abikaasa Kittyga juba nädal aega Berliinis. Enne seda olid nad veidi aega viibinud Pariisis, et seal täiendada põhjalikult Kitty garderoobi. Ja Kitty oligi siis Pariisist viimase moe järele tehtud ja kõige ilusamad kleidid kaasa toonud. Kitty leidis, et Berliinis Pariisi tualettidega toredasti võidi elada. Ta rõõmustas meeldivuse üle Berliini seltskonnas ja eriti õnnelikuks tegid teda teiste daamide kadedusest tulvil pilgud hotellis. Nii möödus Lessingite aeg kella viie tee, teatri ja õhtusööki vahel.

Sel õhtul olid nad viibinud teatris. Kitty leidis mängitud tüki — mingisugune maiusroog suurest kirjandusest — olevat taevalik, hurmava. Eugenil oli teine arvamine ja ta lahkus teise vaatuse järele teatrist. Arvatavasti polnudki see näitemäng, mis ta minema ajas. Igavene jaht läbi Pariisi ja Berliini oli ta väsinuks teinud ja ta ihkas vaikse rahutunni järele, et närvid jälle rahustuksid. Sellise tunni võis ta leida vaid üksipäi. Kui Kitty lõbumootor liikvel oli, siis Eugen juba rahu ei leidnud.

Kitty tuli pärast teatrilõppu hotellituppa õhetavil põsil ja säravil silmil. Tahtis parajasti istet võtta ja Eugenile tüki lõppu jutustada, kui ta märkas, et Eugen silmanähtavalt oli närviline ja mõtisklev. Ta peatus keset viimast suudlusekirjeldust teatris ja küsis murelikult:

„On sul midagi viga, Eugen? Oled nii . . .“

Eugen naeratas väsinult ja ütles:

„Pole midagi. Ainult väike elamus, kui teatrist koju tulin . . .“

„Elamus? Jutusta! Mis võib inimene siin hotellis läbi elada?“

„Jõudsin meie ukse ette ja märkasin, et ta lukus ei olnud. Jäin siis korridori ja helistasin toatüdrukule. See tuli ja ma küsisin temalt, kas ta toas viibinud ja ehk

hiljem unustanud oli ust lukku panna. Tema ütles, ta olla küll toas käinud, kuid ukse hiljem jälle lukku pannud. Asi oli mõistatuslik . . .“

Kitty silmitses teda ehmunult ja tungis: „Edasi, edasi! Palun, jutusta ometi rutemini! Olen ju nii . . .“

„Noh kuule siis. Ma astun tuppa — süda põksus mul pisut, pean tunnistama —, keeran tule põlema ja vaatan ringi. Kedagi ei olnud näha, Aga — siis heidan pilgu kirjutuslauale. See on segamini. Nii siis näen selgesti, et keegi peab olema toas käinud. Vaatan teravamini ringi, kuid ei näe ikka veel midagi. Olen sellepärast veendunud, et keegi peab siin olema!“

„Mõni murdvaras — hirmus! Need vaesed inimesed! Väljatõugatud inimlikust seltskonnast! Ja peavad sel kardetaval viisil enesele leiba teenima. Ütle ise, Eugen, kas see pole kole?“

„Armas laps, ei maksa meil nüüd rääkida sotsiaalsetest probleemidest. Tean, et nende inimeste vastu tunned valekaastunnet. Olen sulle juba tuhatkorda püüdnud selgeks teha, et see kaastunne sugugi õigel kohal ei ole.“

„Tagajärjeta, Eugen! Täitsa! Minul on nimelt ka seltskonnast väljaheidetute vastu arusaamist ja halastust. Omadused, mis sisul kahjuks puuduvad.“

„No siis — las ma jutustan edasi. Olin kindlasti veendunud, et keegi ennast toas varjab. Äkki tunnen ma selgesti parfütümlõhna.“

„Noo — parfümeeritud murdvaras! See teeb selle mehe mulle vastikuks.“

„Ta polnud aga mees. Oli naine!“

„Naine? Vaeseke! Kui mehed peavad sellist rasket ja kardetavat ametit — siis on nad ju mehed. Aga naine — sa armas Jumal, kuidas ta võis kannatada!“

„Seda võib umbkaudu kujutella! Nüüd nägin ka, et kapp oli avatud, ja uks praokile.“

Arvatavasti tulin parajasti õigel hetkel ja üllatasin teda.“

„Arvatavasti. Selle ehmatusena tasus ta kõik.“

„Ja siis näen veel, et eesriie liigub. Mõtlesin esiti, see on õhutõmbus. Siis aga märkan ikka selgemini inimese keha. Kahman eesriide taha ja tõmban daami esile. Tore dasti riides, laitmatu olekuga, isegi sellises piinlikus seisukorras.“

„Kust võid sa teada et ta ka seesmiselt tõsine daam ei olnud? Vististi mõni üksikultelav, elustmurtud olevus, kelenam teist teed ei olnud. Kui tema põlveneks sellisest vanematemajast kui minu oma, kui tal oleks selline mees kui minul, kas ta siis tarvitseks öösel võõrasse hotellituppa pugeda. Selliste inimeste vastu peab olema kaastundlik, armas Eugen.“

„Noh, oota veel. Nii siis küsin temalt, mis ta siit otsib, ja tema jutustab mulle mingisuguse fantastliku, täiesti uskumatu loo. Olla tahtnud minna oma armukese tuppa, näinud aga äkki trepil oma meest ja kohkudes vajutanud ta lähemale käepidemele, nii siis meie toa käepidemele, uks avanenud ja ta seisnud võõras toas. Oma meest kartes peitnad ta enese siin eesriide taha.“

„Bravoo! Tore lugu! Imetlen ta kujutusvõimet. Juba selle eest oleks ta vastu pidanud hea olema. Seda sa ometi loodetavasti olid?“

„Jah. Vaatasin kõige pealtapid ja sahtlid läbi, kas midagi puudub. Ja kõik kui oli korras, saatsin ta minema.“

„See oli sinu poolt ilus ja mõistlik, Eugen.“

„Aga pane veel tähele. Ta palus mind, et lubaksin tal ennast peegli ees jälle korda seada. Ärevus jne . . . Mul polnud midagi selle vastu. Ja kui ta käsitasku avas, et sealt välja võtta puudritoosi ja huultepulka, nägin selles tüki paberit kummaliste joonistustega. O, mõtlesin ma, üsna süttu see daam ka ei näi olevat. Vististi oli tal ülesandeks oma abimeeste jaoks toa plaani joonistada, et neil hiljem tulles kergem oleks orienteeruda.“

„Sa lasksid ta ometi sellest hoolimata minna? See vaene naine, kes arvatavasti

**Imeodavasti ja hästi ostate
jalanõusid**

**Estking
Fällin**

**praakjalanõudekauplusest,
vabriku majas. S. Tartu mnt. 61c.
Laulupeo t. nurgal (trammipeatus).**

seisab mõne roimari mõju all ja kõik peab tegema, mis see nõuab. Eugen, ega sa teda ometi ei annud politsei kätte, Eugen?“ —

„Ei. Aga enne kui ta minna lasksin, pidi ta mulle kõik tunnistama.“

„Tegi ta seda?“

„Tegi täielikult. Pane tähele. Selgus, et ta on t õ e s t i seltskonnadaam. Hotellivõõras esimeselt korralt. Nimetas mulle oma nime. Täitsa puhas, igast kahtlusest kõrgemal seisev nimi.“

„Arvatavasti mõni vaene haige, kes vastupanemata sunni all tegutses? Pisarad tulevad silma, kui mõtlen selle vaese saatusele.“

„Ja kas tead, mis ta siit toast otsis? Seda sa ei aima. Ta oli sind eile õhtusöögil näinud sinu uues printsessitualetis, mille sa Pariisist kaasa tõid. Tead, Poiret modell. Ja temas juurdus mõte: selle tualeti pean ma kopeeritult saama. Iga hinna eest Ja mitte teades teist abinõu, pugest ta, kui teatris viibisime, meie tuppa, et siin sinu tualetti enesele joonistada. Paraku juhtusin ma temale parajasti jaole.“

Vihastvälkuvail silmil kargas Kitty jalule. Ähvardavalt asus ta oma mehe ette:

„Mis? Paraku? Paraku, ütled sa, sina kavalereeline!? Sul ei näi üldse enam olevat tunnet õiguse ja korra asjus! Ja sellise isiku lasksid sa lihtsalt lippama? Seda võib sinust juba arvata! Mina oleksin ta halastamatult annud politsei kätte! Selle alatu, nurjatu isiku!“

Cary.

Uruguay kirjanik **Jeany Kerecheny.**

Cary oli juba kaks aastat rikka ranchero (talu) omaniku külaline. Lapsed mängisid temaga, mõnikord istus ta koera Amice pea peale ja hakkas targa koera pealuud nokaga taguma. Isegi vana talunik Sankta della Fluminy ajas temaga vihmaste päevade tumedatel õhtutel juttu. Ja Cary tundis enesel La Plata jõe kaldal seisvas talus nii hea elu olevat, nagu oleks ta seal sündinud. Vana peremehe suureks rõõmuks õppis ta isegi rääkima.

Sankta della Fluminy oli kaks väga tugevat, karukõva indiaanlast, kaks ehtsat Sioux-indiaanlast, kelle isaisad veel Uruguay mägedes kogusid skalpe, aga nemad, need sulased, armastasid juba seda maad ja olid valge mehe juures juba õppinud kündma ja külvama. Vanema nimi oli Hutro ja noorema nimi Oleksandro. Monte de Bellevue väikeses puukirikus oli katoliku preester nad ristitud.

Hutrol oli juba nainegi, ilus kahekümne aastane õitsev Manja, kes pärit oli Dakota indiaanlaste suguvõsast.

Sankta della Fluminy, kes oma sulaste vastu väga hea oli, õpetas oma väikese targa papagoi kõiki kolme indiaanlast ni-

mepidi hütidma. Ja kui ta midagi vajas, siis ei helistanud ta teenijaid, nagu see muidu viisiks on, vaid laskis vajalise isiku Caryl kohale kutsuda. Ja lind viis käsu täpselt täide. Ta otsis Hutro, Oleksandro või Manja välja, ükskõik kus nad laia talu väljadel viibisid, istus kutsutu õlale ja hütidis oma kriiskava linnuhäälega: „Hut-ro don!“ või „Man-ja don!“ Ja selle juures tagus ta kutsutule nokaga pähe.

Kord juhtus, et don läks antiloopide jahile ja enesega Hutro kui kavala ja kogunud mehe kaasa võttis. Nad ratsutasid väikestel, väledajalgsetel rohtlaanehobustel juba enne päikese tõusu teele, ja päike seisis juba sügaval taevaaäres, kui nad talu õue rikkaliku saagiga jälle tagasi jõudsid.

Sankta della Fluminy oli väsinud ja läks kohe majja. Hutro puhastas kõigepealt jahtiüssid ja läks siis ka oma väikesse valgekclubjatud majakesse. Ta tõmbas üles tulitiku ja tahtis heita voodisse. Kuid see oli ta suureks tillatuseks üles tegemata! Seda polnud seni veel juhtunud. Esiti kirus ta, siis astus ta naise voodi ette naist äratama, et see voodi üles teeks, sest indiaanlasele ei sobi naisetööd teha. Aga ta ehmatas otse

kivisambaks, kui naise voodi leidis tühja olevat. Ta hüüdis Manjat, kuid keegi ei vastanud.

Hutro heitus väga ja arvas, et on tehtud mõni kuritegu. Esiti jooksis ta toas meeleheitlikult ringi, siis aga ruttas tadoni magadistuppa.

„Kõrge härra! Palun, tõuske viibimata! On sündinud hirmus õnnetus! Pahaad inimesed on minu hea, väikese Manja ära viinud!“

Sankta della Fluminy taipas, et siin kõik õiges korras ei olnud, võttis püssi kätte ja läks Hutro seltsis õue. Seal kut-



Veski jahvatab uudsevilja.

Foto: Olga Ebert. Plaat: Haull-Flavin. Paber: Leonar-Auto.

sus ta oma papagoi kohale ja ütles sellele:

„Cary, mine! Otsi välja Manja ning Oleksandro!“

Lind tõusis õhku, lendas tüki aega talu kohal ja kisendas siis äkki teravasti ja kriiskavalt:

„Hut-ro! O-lek-sand-ro! Man-ja!“

Hutro võpatas, sest ta ei näinud midagi ja ei saanud ka linnu saladuslikust kõnест täiesti aru. Aga Cary hüüdis ikka jälle ja tegi seda nüüd juba doni õlal istudes. Siis tõusis ta lendu ja mõlemad mehed läksid talle järele. Ja uuesti kisendas papagoi, aga nüüd mitte enam kõledalt, vaid ennem võidurõõmsalt. Ja lendas õhust alla lokkavasse rohusse.

Sankta della Fluminy ruttas talle, püss käes, järele, tema kannul Hutro. Ja äkki jäi Hutro kivisaanbana seisma. Vahtis tarretult oma ette . . . , ja vahtis linnule, kes mingisuguse tumeda kogu ko-

hal lendles ja sellejuures ise vihaselt kriiskas.

Alles doni häääl äratas ta jälle ta kangestusest:

„Mis sa vahid nii, nagu oleksid muutunud härjaks! Vala neile ruttu ämbritäis vett pähe! Need võllaroad on minu viinatagavara nahka pannud! Kas sa siis ei näe, et nad lakku täis on?!“

Kui aga Hutro ei liikunud, jättis ta tema seisma ja läks — papagoi käe peal — jälle majja tagasi. Teel aga pomises ta endamisi:

„Kingin Cary homme sheriffile. Teda on siin kardetav hoida. Võiks mindki mõnikord minu naisele näidata!“

Tema ei kinkinud lindu küll mitte sheriffile, aga kui Oleksandro Hutro poolt äratõugatud Manja naiseks võttis ja see terve indiaanitütarlapse sünnitas, andis don väiksele inimtaimele nimeks „Cary.“

Ja nii elas varsti pärast seda surnud papagoi nimi talus edasi.

Olgem noored.

P. Grünfeldt.

*Tihti saab näha, et Miinad ja Mikud
on meil väga imelikud:*

*üksteist nad kadedalt kiruvad,
norivad riidu, niruvad,
vaidlevad, raidlevad, käratsevad,
vihas taplevad, määratsevad,
laidavad maha kõik teiste teod,
teiste kõned ja teiste peod;
midagi pole nendele hea,
mida toimetab teiste pea . . .*

*Aga kui lähemalt vaatad neid,
siis sa näed seal selliseid,
kes on ise küll väliselt silutud,
aga hingelt ja ihult ilutud,
vaimult vanad ja mõttelt mõrudad,
olemuselt otsekuu ogarad,
ja sellistena
ei näe nad seda, mis kena,
vaid näevad igalpool ainult paha,
kuna nad head näha ei taha.*

*Nende eest hoidku meid taevas!
Keda me vajame vaevas,
on need, kel rinnas on päikest
ja tuld, mis annab lõõmu,
et saame ise ja teised rõõmu
siin elades elu lühikest, väikest . . .
Nendeks saada kõik püüdkem,
ja siis hüüdkem
kõigile, kes meile armsad:
vennad, õed, olgem varmsad
päikest püüdma, päikest andma,
elurõõmu koju kandma —
olgem noored!*

Tolmuimeja.

Vene kirjanik **Arkadi Avertshenko.**

Kas olete juba näinud, kuidas töötab tolmuimeja? See on tore, imeilus pilt.

Tolmuimeja koon tunneb täpselt kohti, kuhu on kogunud tolm, ja vaevalt puudutab ta neid kohti, on need jälle tolmuvad. Tolmuimeja ei jäta järele ainustki tolmukübet, kõik imeb ta enesesse . . .

*

Kord, kui lebasin mõnusalt puhketoolis, mu pabeross suitses ja ma imetlesin teisest toast tolmuimeja täpset tööd, tuli mu juure tuttav ja ütles mulle mu kätt surudes:

„Kas teate, tegin eile Jelena Sergejev-nale pika nina!“

„Kuidas nii?“ küsisin uudishimuliselt.

„Jutustasin talle, et nägin Teid ühes öö-lokaalis daamiga, kel oli veetlev, blond paashipea. Jelena päris kaua teateid, kuid ma ei ole lollpea, panin ta piinapingile ja ei öelnud midagi rohkem. See oli väga lõbus!“

„Kes on Teid palunud jutustada talle seda muinaslugu?“

„Keegi. Tahtsin veidi Jelena kulul lõbut-seda. Ta oli haavatud, nuttis peaaegu vihast, kuid ma ei ole lollpea, ma ei öelnud sõnagi rohkem . . . Ha, ha, ha . . .“

Tolmuimeja ähkis, lärmitses ja imes tolmu vaibast. Vaatlesin tolmuimeja tööd ja mõtlesin endamisi.

„Oleks hea, kui keegi leiutaks tolmuimeja, mis imeks enesesse kõik lollpead, kes elavad meie linnas. Elu muutuks silmapilk selgemaks, õhk oleks puhas ja kõik hingaksid vabamalt!“

See mõte ei lahkunud minust ja tihti pöörasin tagasi tolmuimeja idee juure, mis oleks määratud lollpeade jaoks . . .

*

Kord tuli mu juure nuttes sõber, kes oli saanud päranduse:

„Mis pean peale hakkama selle pärandusega?“ ütles ta närviliselt. „Mul on 500 vakamaad maad, kuid ta on soine, puudub mets, on ainult liiv ja kivid, ei ühtki teed, ei vett, ei arsti, ei apteeki, lähem linn on paarsada kilomeetrit eemal . . . Mis hakan peale selle pärandusega?“

Sammusin vaikides toas edastagasi, haarasin siis pea järele ja hüüdsin:

„Käes! Pane kuulutus lehte! Istu ja kirjuta:“

„Niiskes, külmas, soises ümbruses, kus puudub joogivesi, müüakse ehituskrunte. Puudub mets, maa on liivane ja savine, ei ole teid, ei arsti, ei apteeki. Ruutmeeter maksab ainult 50 kopikat. Isikud, kes tahavad maad osta, kes tahavad nimetatud ümbruses elama asuda, kirjutagu Asunikkude Ühisuse Didooidi Mütigibüroole.“

„Jumal!“ hüüdis mu sõber, „kes vastab sarnasele kuulutusele? Ainult idiot!“

„Ja kui . . . Mõtles — see on ainus koht, kuhu koguvad lollpead kompakt massiks. Su maatükk on tolmuimeja, kes imeb enesesse kõik lollpead, et võiks kergemalt hingata!“

„Nad hukuvad selles ümbruses!“

„See ei ole kahju inimsoole!“

„Mis tähendab aga „Didooidi“?“

„Loe sõna tagant alates: Idioodid!“

Mu sõber naeratas kahtlevalt, kuid pani kuulutuse lehte.

* * *

Asunikkude Ühisuse „Didooidi“ büroo sai saajandeid järelpärimisi.

Keegi kirjutas:

„Kas tööpoolest ei ole metsa läheduses? Kui mitte, siis märkige mulle 10 ruutmeetrit, võimalikult hästi niiskes ümbruses, sest mu kõri kuivab tihti ja pealegi võib metsas midagi juhtuda.“

Pansionist kirjutas:

„Kui kuulutus ütleb tõtt ja maapind tõesti on liiv ja savi, ostan 15 ruutmeetrit. Vajan liiva ja kive majakese ehituseks.“

Üks daam kirjutas:

„Mulle meeldib, et seal ei ole arste ja apteeki. Arstid nõuavad tänapäev hiiglaraha visiidi eest, koorivad haigeid ja ei tee õigupoolest midagi. Haiged on nende jaoks katsejānesed. Samuti on hea, et selles ümbruses ei ole vett, sest veejoomine teeb paksuks ja ma tahaksin jääda saledaks. Tahan asuda elama teie Eldoradosse ja ostan 18 ruutmeetrit. Austusega Susanna Ivanova.“

* * *

Kahe kuu pärast olid müüdid peaaegu kõik ehituskrundid „Didooidi“ asunduses. Tolmuimeja oli teinud hea töö . . .

Libedal teel.

Inglise kirjaniku **E. P. Oppenheimi** romaan.

5

Drexley punetavad silmad ilmutasid lootusetust.

„Olen tema sulane,“ ütles ta tumedasti, „ihu ja hingega. Jumala eest, ma ei tea mitte, mis minus praegu tugevam on: armastus või viha tema vastu, aga üht tean ma: et ma temata ei või elada.“

21.

Cäcilie saladus.

Töö ei annud Haroldile aega välisilmale mõelda. Vaatamata igapäevastele artiklitele „Courieri“ jaoks oli ta viimaks kirjutama hakanud romaani, mis ta peaaegu suurtes joontes oli hüpnud. Ta loobus klubist ja töötas igapäev hilja ööni, julgesti kõik kõrvale lükates, mis tema ja ta töö vahele tahtis tungida. Rõõm kirjanduslikust loomingust valdas teda ja ajas teda viimast kui vaba minutit oma tööle pühendamata. Ta söi ühes väikeses restoraanis, kus ta kedagi tuttavat ei kohelnud. Teadmine, et varsti Cäciliet kohtab, oli ainus valgusehetk ta tühatoonilises elus. Kui lähem neljapäev lähenes, läks ta Spargeti juurde teele, kerge südamega nagu õpilane, keda ootavad puhkusepäevad.

Cäcilie, kes ta juba ootas, nägi veel ilusam välja kui muidu. Koduse rätsepakunsti käest tulnud leinakleidi asemel kandis ta nüüd mustvalget kleiti kõige uuemast moest. Harold võttis ta käevangu ja viis ta restoraani, mis neiu naerdes laskis sündida. Harold tundis närviködi nagu inimene, kes omab ihatud eseme.

Restoraanis valis ta laua, kus neid võidi kõige vähem eksitada, ning tellis pudeli sekti. Cäcilie noomis teda pillamise pärast, maitses aga sekti meelsasti.

„Ei võinud teisiti,“ vabandas Harold naeratades, „sest mul on vaja möödunud kuid tasa teha. Pealegi teenin ma küllalt raha ja olen nüüd ka romaani hakanud kirjutama, mis küllalt põhjust annab liigutamiseks.“

„Jutusta mulle sellest,“ palus Cäcilie elavalt.

„Hiljem,“ vastas Harold. „Kõige esiti sööme. Esimese peatüki loen sulle kohvi juures. Mis tuleb sulle pealegi meelde, sa väike näkk, et ühe ausa poissmehe südame sellise hurmava kleidiga põksuma paned?“

„Meeldib ta sulle?“ küsis Cäcilie. „Kõik

oma tehtud, ja nimelt mineva neljapäevast saadik.“

„Muinasjutuline!“ hüüdis Harold avaliku imetlusega. „Ta ei võiks elegandim olla, kui ta tuleks mõnest Bond streeti ateljeest.“

„See rõõmustab mind,“ seletas neiu, „eriti pärast Jane haput nägu, mida ma kogu nädala pidin nägema. Ta lasi mind selgesti tunda, et ta minu soovi, korrallikult riides olla, patuseks edevuseks arvab.“

„Milline ta on?“

„Ikka veel sama Jane, ainult lubab viimasel ajal teenistust võtta. Võid arvata, millist rõõmu see mulle valmistab.“

„Mulle mitte vähem,“ seletas Harold otustavalt.

Edasised otsused sellele mittemeeldivale teemile jäeti vaikides tegemata. Oli vaja lõbusamat juttu vesta.

Hiljem jäi aga Cäcilie tõsisemaks.

„Harold,“ ütles ta, „tahan sulle avaldada saladuse.“

„See meeldib mulle,“ vastas Harold ja võttis enesele ühe oliivi. „Räägi!“

„Sa tead, et otsin teenistust,“ jatkas Cäcilie. Sellepärast sattusin mõttele, mis mulle alati on teinud suurimat lõbu. Kas võid oletada, mis see on?“

„Arvan, et mõistatan?“

„Jah, sellest olen sulle juba rääkinud. Kirjutan muinasjutte lastele. Ma ei taha sind nendega tüüdata, aga oleksin sulle tänulik näpunäidete eest, kuhu ma neid võiksin mahutada.“

„On sul midagi juba valmis?“

„On, seal pakikeses.“

Harold võttis paki lahti ja võttis sellest ühe käsikirja välja. See oli kirjutusmasinaga puhtalt kirjutatud ja mis ta esimeselt küljelt luges, meeldis talle.

Kui Harold silmad käsikirjalt jälle üles tõstis, astus parajasti Drexley sisse ja sammus toolide vahelt otsides läbi. Harold hüüdis ta oma juurde.

„Istuge meie juurde, Drexley,“ ütles ta. „Oleme kohe valmis ja siis võite laua minult omale saada.“

Drexley võttis ettepaneku tänades vastu. Harold kummardus Cäcilie ette.

„Luba, et esitlen sulle mr. Drexley, „Empire-Magasini“ toimetaja. Drexley, see siin on minu sugulane miss Strong. Cilly

Drexley saab vististi olema esimene olver, kelle ma sinu pärast maha panen.“

Cäcilie vaatas punastades otsa laia-õlalisele mehele, kes teda näis huviga silmitsevat. Drexley andis talle kätt.

„Rõõmustan väga teiega tutvaks saada, miss Strong,“ ütles ta. „Kas tohin küsida, miks mind teie pärast tahetakse maha panna?“

Harold vastas neiu eest:

„Teil on see õnnetus, et olete väga loetava lehe toimetaja. Sellisena kipuvad teile alati kallale inimesed, kes tahavad kirjanduslikult kuulsaks saada. Üks niisugustest olen mina ja miss Strong on teine selline.“

„Ärge uskuge ta sõnu, mr. Drexley,“ hüüdis Cäcilie. „Mina ei ole elus veel muud kirjutanud kui muinasjutte lastele, ja need ei kõlba veel kaugeltki „Empirele“. Tahtsin neid viia ühe lastelehe toimetusele.“

„Sellegipärast tahaksin neid proovida, kui lubate,“ ütles Drexley ja sirutas käe laual seisvate käsikirjade järele. „Kui ma neid võin tarvitada, siis teeb mulle nende mahutamise suurt rõõmu. Igatahes võin teile nende kasutamiseks näpunäiteid anda.“

„See on teie poolt väga suur lahkus, mr. Drexley. „Ma joon mõne klaasi veini ja luban enesele ehk teile, Janson, ja miss Strongile seda tellida.“

Kui vein toodud, tõstis Drexley klaasi ja kummardas Cäcilie poole.

„Lootes, et teie jutud head on, selleks joome.“

Varsti selle järele lahkusid nooremad.

Drexley tõusis ja vaatas noorele neiuile silma ilmega, mis sellele ikka meelde tuli, kui Drexley nime nimetati. Selles peitus härdus. See ilme jäi veel kauaks Drexley näole, kui teised juba olid läinud ja ta tühjude pilkudega silmitses söögikaarti. Temal polnud seni veel olnud sellist võimalust ennast päästa.

22.

Hiline külastus.

Jõudes tänavale, jäid Harold ja Cäcilie seisma. Teatrisse või kusagile mujale lõbustuskohta minek oli juba liig hilja, koduminekku liig vara. Siis tuli Haroldile hea mõte.

„Tead mis, tule minu juurde,“ ütles ta. „Keedan sulle tassi head kohvi ja loen esimese peatüki oma romaanist ette.“



Sügistorm.

Foto: M. Kurt Schmidt. Ajakirjast „Photo-Technik“. (Zeiss Ikon).

Neiu viivitas, kuid ainult hetke.

„See kõlab meelitivalt,“ vastas ta, „ja ma tulen. Kas ei ole tore elada linnas, kus ei tarvitse sellest küsida, mida inimesed ütlevad?“

Harold kutsus auto. Lühike sõit viis nad ta korteri ette. Harold saatis neiu trepist üles oma kahte tuppa. Need polnud temale enne veel iial nii väikesed ja viletsad näidanud kui nüüd, mil Cäcilie sinna astus.

Cäcilie istus tugitoolile ja Harold tegetses kohvimasina kallal. Varsti oli tunda head kohvilõhna.

„Tead, Cilly,“ ütles Harold, „see ongi, mis ma alati olen soovitud, et ma kirjutaksin romaani ja loeksin selle sulle ette. Kas mäletad veel?“

„Mäletan,“ vastas neiu tasa.

Harold võttis mõned tihedalt täiskirjutud lehed ja istus neiu kõrvale tooli kätetoole. Cäcilie silmitses kirjutust kõrvalt.

„Sinu käekiri pole ikka veel paranenud,“ ütles ta. „Anna käsikiri minu kätte, ma kirjutan ta sulle masinal ümber.“

„Lõbuga. Usun, sina oled ainus, kes minu kritseldusi oskab lugeda.“

Neiu naeris ja võttis Haroldilt kohvitassi vastu.

„Nii, nüüd süüta sigarett ja alga lugemist,“ ütles ta. „Mina küll suitsu ei salli, aga ta kuulub helevuse juurde.“

Harold tegi seda, seadis lambi parajale kohale ja luges. Neiu nõjatus toolile ja kuulas.

„Noh?“

Alles nüüd märkas Harold neiu punetavaid palgeid ja särasilmi.

„Ütlen sulle vaid üht,“ vastas Cilly; „see on täpselt raamat, mida ma sinult ootasin.“

„See meeldib sulle siis?“

„Meeldimine ei ole õige sõna; ta on taevalik!“

„Kui kõik arvustajad ka nii lahked oleksid!“

Cäcilie ohkas ja vaikis pisut.

„Nad ei tarvitse lahked olla,“ ütles ta siis. „Kui sinu raamat ilmub, oled sa kuulus mees ja minust kaugel ära. Sooviksin, et ta nii hea ei oleks. Taannab mulle üksinduse tunde.“

Harold vaatas talle naeratades näkku, siis jäi ta tõsiseks.

„Ara selle üle pead murra,“ ütles ta. „Mis tulevik mulle iial toob, kindel on: et mulle veel ükski õhtu nii pole meeldinud kui tänane. Sinu teha on, kas ta peab jääma selliseks või võivad tal olla veel järeltulijad.“

Cäcilie vaatas temale ruttu otsa. Ta rind tõusis ja vajus. Siis ajas ta enese äkki sirgeks. Üksele koputati tasakesi.

„Kas härra Janson on kodus?“ küsis pehme naisehäääl väljast.

„Kes seal on?“ küsis Harold hämmastudes.

Üks avati ja sisse astus daam valges õhtumantlis. Tulija oli krahvinna Reuss.

Ta seisis lambi valgusringis. Briljant diadem sädeles ta juustes ja kaelas kandis ta hernesuuruste pärlite ketti. Õhtumantel oli tal vaid kergesti õlgade ümber ja laskis alt välja paista toreda õhtutualeti. Kergesti kuklassetõstetud pea andis talle kuninganna kehahoiu.

Cäcilie oli tarretu hämmastusest, ja Haroldki oli esiotsa keeletu. Ainult krahvinna näis olevat täitsa rahulik, ehk küll temagi oli kokkunud. Tema oli see, kes vaikuse katkestas.

„Tunnistan, et minu külaskäik on ebarahilik,“ ütles ta Haroldile kätt andes, „aga ma võin vanduda, et ma pole vaim. Kobage minu sõrmi, need on lihast ja verest.“

Nüüd viimaks oli Harold toibunud.

„Rõõmustan, et olete tulnud,“ ütles ta, „aga kui ma oleksin teadnud, et tahtsite tulla, ma oleksin teie vaeva selle pika tee suhtes vähendanud.“

„Oh, see tegi mulle isegi nalja,“ vastas krahvinna naeratades. „Minu autojuht kahtlustab mind narruses ja minu toatüdruk usub, et olen hull. Kas ei tahaks teie mind oma — sõbrannale esitleda?“

Ainult suure vaevaga jõudis Harold rahulikuks jääda. Krahvinna sõnad olid te-

male nagu nõelapisted ja pididki seda arvatavasti olema.

„Minu täditütar Cäcilie Strong — krahvinna Reuss,“ ütles ta. „Krahvinna oli mu haiguse ajal väga lahke, Cäcilie. Olen sulle, usun, sellest jutustanud.“

Cäcilie oli pelglik ja närviline; samuti ei taibanud ta asjalugu. Krahvinna noogutas tema poole lahkesti pead.

„Soovin teile teie onupojaks õnne,“ ütles ta. „Meie kõik ootame temalt suuri asju. Ja nüüd, Harold, tahaksin teile ütelda, mis pärast ma tuln. Ootan homme kahe härra külastust, keda teie tingimata peate tundma õppima. Üks neist on Anderson, suure ajalehete kontserni direktor, kes Londoni kirjade eest väga head honorari maksab, ja teine on ameeriklane. Palusin need härrad nimelt teie pärast oma juurde ja tahtsin kindel olla, et tulete.“

„Olen teile väga tänulik, armuline krahvinna,“ vastas Harold; „muidugi tulen ma.“

„Noh, siis homme õhtul keel kaheksa,“ ütles krahvinna oma mantlit kokku tõmmates. „Nägemiseni!“



Uus kleit.

Grete Rösler, Reichenberg, ülesvõtte Voigtländeri Heliariga.

Lahkesti pead noogutades läks ta toast välja.

„Lubage, et teid auto juurde saadan,“ ruttas Harold ütles. „Treppe on pime. Cilly, vabanda mind hetkeks.“

Krahvinna toetus kergesti ta käevarrele, kuna ta jalad ettevaatlikult trepiastmeid otsisid.

„Armas sõber, milline paha maitse teil. Siin on ju hirmus elada.“

„See pole minu maitse,“ vastas Harold. „Aga see korter sobib minu rahakotile paremini.“

„Kodanlane,“ vastas krahvinna naerdes.

„Võib olla. Minu esivanemad olid kaup-
mehed.“

„Ja teie väike täditütar?“ küsis külaline temale kõrvalt näkku vaadates.

„Cäcilie on magusam neiu maailmas,“ vastas Harold soojalt.

„Ei tea, kas ma selle vaimustusega nõus olen,“ ütles krahvinna naeratades. „Igatahes mitte, sest tema ei ole see, kes teid minust kaugel hoidis.“

Harold oli sellest üllatavast külaskäigust ja ta kaasnähtustest veel nii kohmetu, et ei kuulnudki kleidi kahisemist, kui nad välja tänavale jõudsid. Kui krahvinna lahkus, ruttas ta üles tuppa tagasi ja oleks peaaegu taskulambi käest kukkuda lasknud. Tuba oli tühi — Cäcilie oli kadunud.

23.

P a u k p i m e d u s e s t .

„Näete, sõber Harold, et peate minuga leppima. Katsuge mulle valetada, et see teid õnnestab.“

Tusane korts oli kadunud Haroldi otsaesiselt, kuigi ta oodatud vastuse andis. Ta tundis enese nagu löksus olevat. Tema vastas istus Gabriele von Reuss oma lemmikolekus, üks jalg teise põlve peal, käed põlve ümber ja liigutas jalga. Ta kandis pehnest üiidist punast kleiti; käevarred ja õlad olid tal paljad ja kaelas ainsa ehtena pärlikee. Kui Harold teda selles kleidis esimest korda nägi, oli ta nooruslikus otsekoheuses seletanud, krahvinna olla ilusaim naine maailmas. Et krahvinna ta nüüd teist korda selles kleidis vastu võttis, kuna kogu London ometi tema rikkalikust riidetagavarast kõneles, see oli talle meelitus, aga ühtlasi ka hoiatuseks. Drexley osutus Vedekindi Lulule tuli talle meelde. Tal polnud kalduvust soovida, et Pandora karp temale avaneks.

Nad viibisid ühes vähemas saalis. Kõrval

palmidega ehitatud talveaias oli laud kaetud kahele inimesele. Läbi akna vaatas sisse lindiginine kevadetaevas, kus tähed sirasid. Lõunamaa taimede magus lõhn täitis tuba. Väike purtskaev sulises kõrvaltoas.

Hiljem, õhtusöögil, ei saanud Harold märkamata jätta, et ainult üks teener serveris ja see kohe jälle kadus, niipea kui toit oli lauale toodud. Kõrged karikklaasid täideti vana vahuveiniga. Gabriele tõstis esimese klaasi terviseks.

„Teie romaani heaks!“ ütles ta. „Toogu ta teile kirjanduses samapalju loorberid kui teie senised tööd ajakirjanduses. Muidugi olete selle minule pühendanud?“

„Ma ei ole seni veel pühendusele mõelnud,“ vastas Harold. „See pole praegu enam moes!“

Gabriele kehitas õlgu. Ta küünarnukid olid laual ja kummardus Haroldi poole.

„Jutustage mulle oma romaani tegevustikku,“ ütles ta. „Meie saame ainult veel puuvilja ja kohvi ja meid ei eksitata enam.“

Harold skitseeris oma romaani suurtes joontes. Gabriele kuulas, tihti pead noogutades, kuid alati osavõtliku huviga. Vahetevahel peatas ta teda ja soovis mõne suhtes laiemat seletust. Ta kiire arusaamine pani Haroldi ikka jälle imestama. Ta ei olnud kiitusega kitsi, soovitas aga tegevust mitmeti muuta. Harold oli vaimustatud imetoolikust kontaktist sellise terava mõistusega. Kõik hoiatused ja otsused ununesid. Ta jõi veini, hingas magusat õhku ja vaatles ilusat pilti, mida Gabriele temale pakkus, ilma mõtlemata võrgutavale õnnele.

Ettekannet lõpetades oli ta hulga viiratusliku mõtte poolest rikkam ja tänas Gabriele tervitust.

Gabriele andis talle kätt ja Harold pidas ta käe oma käes.

„Ärge kõnelege mulle iial tänust,“ ütles Gabriele. „Ma ei võiseda sõna kuulda, vähemalt mitte teie suust.“

Veel ikka olid nend käed koos.

Gabriele pehme käe puudutus ja ta niisketsärvate silmade pilk ajasid ta meeled keema. Mõlemad vaikusid, ainult purtskaevu sulinat oli kuulda. See vaikus oli nii joovastav, et noormees ennast vägisi pidi talt sutama, et ilusat naist mitte käte vahele võtta, midagi, mida — seda ütles Haroldile ta instinkt — Gabrielelegi arvatavasti ootas.

Nad seisisid ühe sellise psükoloogilise kriisi ees, mis juba ürgajast saadik mehe ja naise saatusele on otsustavad olnud. Silmapilk nõudis lahendust, ja kui see ei

oleks tulnud väljastpoolt, äkki ja vahenditult, Haroldi elu — seda tunnistas ta hiljem — oleks võtnud teise suuna.

Pingutus seisis oma haripunkti lähedal, kui väljast aia, aiaterassilt sammud kostsid. Siis katkestas övvaikuse püstolipaangu piitsataoline plaksatus, millele kohe järgnes purustatud aknaruudu klirin.

Harold hüppas kohkudes jalule, Gabriele von Reuss oli sohvale vajunud, tema valgele õlale ilmus tumepunane täpp. Ta põsed kahvatasid pikkamisi — ta silmad muutusid tarretuks.

Püssirohu magusaromaatlik lõhn tungis purustatud ruudu kaudu tuppa. Sinna poole vaadates nägi Harold hetke aega ühe mehe nägu, mis oli kahvatu ja viltukistud. Kohe selle järele jooksid teenijad tuppa. Üks neist jooksis kohe telefoni juurde arsti kutsuma, kuna teised oma käskijanna ümber askeldasid. Kuna haavatu magadistuppa kanti, astus Harold välja terrassile ja otsis kogu aia läbi, aga mehest, kes lasknud, ei leidnud ta jälgegi.

24.

Mees revolvriga.

Haroldile järgnes rida unetuid öid, mis täidetud rahutuste ja varjukate kartustega. Gabriele von Reuss oli haige, nii haige, et kedagi ei võinud näha. Iga päev jättis Harold tema majja lillesid ja teateid, kuid ei saanud muud vastust kui arsti kategoorilise sõna, et patsient ei tohi vastu võtta kirju ega külalisi.

Ajalehe teadetest, mida ajalehtedes haige suhtes igapäev leidus, ja teenijate sõnadest polnud kuulda midagi haiguse iseloomust, millest Harold järeldas, et krahvinna küllalt nii ruttu minestusest ärganud, et ümbuskonnalt täielikku vaikimist nõuda ja et seda nõudmist täpselt täideti.

See ei olnud mõrtsukalik kallaletung, nagu Harold täpselt teadis, kuna ta oli näinud kahvatu näoga meest akna taga, püstoli väljatamist ja vereplekki Gabriele valgel kehal. Temal oli sellest soov Gabrielelega või sõpradega rääkida, kuid need mõlemad olid võimatud. Iial polnud üksindus teda veel nii rõhunud, ja iga päevaga kasvas ta rahutus.

Peale selle piinas teda vahetpidamatult kahtlus. Esimesest hetkest saadik olid akna taga seisnud mehe lõpnud nägu ja metsikud silmad, kuigi ta neid oli vaid murdosa sekundist näinud, temas esile kutsunud mälestuse, mille vastu ta ilmaaegu võitles. See mälestus seisis kitsas ühendu-

Üheski raamatukogus ei tohi puududa uus raamat:

PEETER GRÜNFELDT

Minu kodu

Kogu luuletusi kodumaale

Hind 2 krooni.

Parim kink jõuluks noorele ja vanale.

„Eesti Nooruses“ kirjutab K. Utuste: „See ei ole sõnade ritta ja riimi seadmine, vaid on oma vaimlise isiku valamine sõnadesse. Nagu tuline oda tungib see igasse õl- sasse hinge ja läbibast selle. Sütinud hing lõkendab õnnelikus joovastuses. Nii on mõistetav, miks P. Grünfeldi laulud on viisistatud — nad on suutnud täita helikunstnikkude hinge ja nad on pannud need laulud helisema nii, et neist kajab Eesti pind — nii kaua kui Eesti on Eesti.“

Bernhard Linde kirjutab „Tallinna Postis“: „Jutustavas proosas on Peeter Grünfeldt olnud meie külarealismis ideeliselt juhtivaid jõude, kes aga pole viljelnud seda ala kestvama püsivusega, vaid on pööranud tagasi oma esialgsele alale — luulele. Seal on ta kasvanud ja arenenud ühes uute pealetulnud inimestega. Tema luulekogu sisaldab oma lihtsus- tatud värskeusega parimaid luuletaja lauludest. Ei saa salata: eas olev kirjanik on annud siin luule alal oma parima.“

Viktor Neggo kirjutab „Kaitse Kodus“: „Südamest tulevad Grünfeldil lauluhelid ja südamesse nad tungivad oma lihtsa, kõigile arusaadava keelega. Ei ole siin midagi tehtut, ei ole liialdusi ega kõrgeid sõnu. Armsalt ja harmooniliselt, nagu mõjub ka ta isik ise, voolavad ta luulesõnad.“

ses ühe teise mälestusega, mis ta elus olnud tähtjas pöörehtk.

Kui ta silmad teda polnud petnud, siis seisis ta uue mõistatuse ees. Mis võis Gabriele von Reussil tegemist olla selle inimesega?

Kui päevad seisukorda muutmata möödusid, katsus Harold kõik teised mõtted kõrvaldada ja ennast vaid tööle pühendada, mis talle nüüd oli muutunud koormaks.

Selles töös oli ta osalt tagajärjekas. Oma ametikohused täitis ta hariliku hoolega, kui ka selleski, mis ta kirjutas, märgata oli kanget närvidepingutust.

Teisiti ööseti, mil ta ükski toas istus ja poolelioleva romaani käsikirja sirvis. Ta ei jõudnud enam õiget suuna leida, nii väga olid ta mõtted teiste asjadega ametis. Cäcilie, Drexley ja Rice ilmusid temale tontlikult, etteheitvalt, manitsevalt, kuid need

tõrjus ikka jälle eemale Gabriele kahvatu nägu, kuidas ta teda viimati näinud.

Tihti viskas ta sule käest ja jalutas tänavail, et leida kehalisest väsimusest rahu. Samuti soovis ta viibida inimeste hulgas. Heameelega oleks ta soovinud Cäciliet kohelda, kuid see jäi kadunuks.

Kui ta ühel ööl selliselt jalutuskäigult tagasi tuli, leidis ta oma kirjutuslaualt kirja suures ümbrikus. Pilk sellele näitas, et see Gabrieleilt tuli. Istet võtmata luges ta seda ruttu väikese laualambi valgusel:

Armas sõber!

Kannatan väikese õnnetuse käes — teie ükski tunnete selle põhjust — ja ehmatus tagajärjel, millest teie aga aru ei saa. Küll käib mu käsi juba paremini, aga mu arst on vana naine ja tahab mind ära saata. Nii siis lähen ma — kuhu, seda ei või ma teile ütelda. Arvatavasti ei saa me üksteist enam kaua aega — kui üldse — näha. Ma sooviksin, armas Harold, et teie minust nii hästi kui võite mõtleksite. Nähtavasti olen ma väga õnnetu naine, sest mitmed, keda ma tahtsin oma sõpradeks teha, arvavad mind oma suurimaks vaenlaseks. Ärge vähemalt teie kaotage usku minusse.

Gabriele von Reuss.“

Haroldi südidust ja hardust lugemise juures mõjutas kummaline, pool teadvuseta tunne. Mil ta oli oma alguse saanud, jäi talle selgumata, aga äkki tundis ta, et ta üksikolekut toas mingisugune asi oli eksitanud. Ta lakkas lugemast ja hoidis hinge kiinni. Tuba seisis peale valguseringi, mis roheline kupliga laualambi alt paistis, poolpimedas.

Kuna ta alles kuulatades seisis, katkestati vaikus. Just teme tagant kõlas pistoliku naksumine ja tühe mehe hääl kajas talle kõrvu.

„Jääge seisma, kus olete, Harold Gast,“ ütles keegi terava kähväälega. „Kui te ainult peadki liigutate või ainsa sammust astute, olete surmalaps.“

Harold polnud argptüks. Inimliku lääle kõla peletas temalt võõra inimese lähedaloleku tunde ja ta tundis peaaegu nagu kergendust. Liikumata jäi ta seisma.

„Sellistel asjaoludel pole mul muidugi kalduvust liigutada,“ ütles ta. „Kes te olete ja mis te minust tahate?“

Järgnes kare naer ja veel kord naksus pistoliku.

„Kes ma olen ei puutu asjasse,“ seletas võõras. „Ja mis ma teist tahan? Nii mõndagi. Esimesena selle daami aadressi, kellelt see kiri tuli, mida praegu lugesite.“

„Aadress on täpselt see, mida ma ise sooviksin teada,“ vastas Harold. „Daam pole mulle seda teatanud.“

„Minu revolverisuu viibib teie peal, Harold Gast, aadress!“

„Minu viis ei ole vannet anda,“ vastas Harold, „aga annan teile sõna; seda kirjas ei leidu ja mina seda ei tunne.“

Ta arvas tasast ohkamist kuulvat ja tahtis parjasti pead pöördada, aga vastase terav hüüte tuletas talle selle keelu veel õigel ajal meelde.

„Ärge liigutage! Kui te kuidagi tahate minu nägu näha, lasen teid maha. See poleks esimene kord, et inimese tapan, ja teid ma just eriliselt ei armasta.“

Harold oli jõudnud veendumusele, et see mees toas kui mitte hull, siis ometi selline oli, kes oma tegevusest ei suutuud aru saada. Ta vaatas uksele — kuid kaugus oli liig lai. Ja kuna ta ei teadnud, mis vastata, siis ta vaikus.

„Kuidas ta käsi käib, Harold Gast? Ta oli ju haige?“

„Tean ainult, et ta nüüd parem on.“

„Kas olete teda seitsaadik näinud?“

„Ei.“

„Teie olite aga tema juures, kui ta — haigeks jäi?“

„Olin.“

„Siis teate ka, kuidas see sündis.“

„Tean, et ta langes argptükslikult, häbematu elukallalekiprumise katse ohvriks.“

Nägematu mees naeris pilkavalt. Veel ikka ei julenud Harold pead pöördada, instinktiivselt tundes, et teisel revolver käes oli.

„Teie olete vahva mees, Harold Gast.“

„Igatahes vahvam kui see lurjus, kes pimedast kaitseta naiste peale laseb ja öösel võõrasse tuppa poeb.“

Pilkav naer kordus. Siis kuulis Harold samme. Palumata külaline astus varjust esile.

„Nüüd võid rahulikult ümber pöördada,“ ütles ta. „Nagu näen, oled sa minu ära tunnud. Pistisin revolveri taskusse. Aga enne kui lahkun, tahaksin sinuga veel mõne sõna rääkida.“

Resigneeritud ohkega pööras Harold. See oli tõesti sama mees, keda ta oli lootnud näha — alles noor mees metsikute silmadega ja surnukahvatute põskedega, seljas kulunud riided, kuid ometi veel paremate aegade jälgi näidates. Palumata võõras vajus toolile.

„Sinust on saanud kirjanik ja sa nimevad ennast nüüd, kuidas kuulen, Jansoniks,“ ütles ta. „Mina sulle selleks õnne ei soovi.“

Aga see on ikka veel parem kui Feldwickis methodistide õpetaja olla, mis?"

"Palun, jäta minu asjad kõrvale," vastas Harold. "Mina ei taha roimariga midagi tegemist teha. Ütle, mis sul mulle on ütelda, ja mine!"

Võõras ei liigutanud, vaid vaikis silmapilgu.

"Kas tohin sulle, Harold, meelde tuletda," ütles ta viimaks, "et kui viimast korda koos olime, me mõlemad olime roimarid?"

"Meie mõlemad kavatsesime sinu isalt raha varastada," vastas Harold. "Selles on sul õigus. Aga ometi on meil väike vahe. Raha, mis mina võtsin, oli minu oma, ja veel midagi rohkem, mis ta kui minu eestseisja valdas. Mina olin täisealine ja temal polnud õigust seda mulle enam keelda. Aga mis puutub sinusse . . ."

"Mina olin tema poeg," katkestas teine, "ja tema ei annud mulle iial pennigi. Lõpuks oll minulgi tema raha peale õigus."

"Võib olla," seletas Harold, "aga sul ei olnud õigust ise oma isa vastu kätt tõsta."

Võõras koputas oma kondiste sõrmedega laual. Kui ta jälle rääkis, kõlas ta hääl tumedasti, kuid liigutamatu.

"Võtame tõeks," ütles ta, "aga see ei olnud ka minu mõte. Oleks ta edasi maganud, siis ei oleks midagi sündinud. Olin sama ettevaatlik kui sina, aga ta ärkas ja nägi mind. Siis hüppas ta voodist minu kallale ja mina lõin ta maha. Kui ta karjatas, tulid sina tagasi. Kumbki meist ei arvanud teda surnuks. Ma ei tahtnudki teda tappa, nii tõesti kui Jumal mind aidaku! Kas mäletad veel, kuidas me mõlemad värisedes seisime?"

"Jäta see, palun," vastas Harold teravasti. "Kui sul mulle muud pole ütelda, siis mine!"

Külaline ei mõtelnudki sellele. Uuesti lauale koputades jätkas ta sanal toonil:

"Ainult väike haav otsaesisel, see oli kõik. Meie seisime ja silmitsesime teda. Hommik oli juba lähedal ja ilm muutus valgemaks. Sina katsusid teda äratada, aga mina teadsin juba siis, et see asjatu oli."

Harold, kes näo kõrvale pöörnud, kähvas nüüd äkki ümber ja astus mehe juurde.

"Kas sa ei kuulnud, et mina sinu äraminekut nõuan?! Muidu teed minu veel hulluks — sama hulluks kui sina juba oled."

Külaline hakkas uuesti naerma, pilkavalt, ja see mõjus veel õudsemalt kui ta liikumata mask.

"Mitte mina ei tee sind hulluks," hüüdis

ta. "Selle eest kannab tema hoolt, — see naine, kes sulle selle kirja kirjutab. Nii sindis teistega ja ka minuga. See on põhjus, miks ka teda tahtsin tappa, ja et ma rahu ei leia, enne kui see on sündinud. Kas tead, miks ma oma isalt tahtsin raha varastada? See naine oli Accretonis külas ja mina läksin, et teda silmapilgu näeksin ja ta häält kuuleksin. Olin pargis peidus kaks päeva, enne kui teda nägin. Tema ehmatas mind nähes nagu pidalitõbise ees, ei tahtnud minust midagi teada, minuga mitte kõneledagi. Minul ei olla õigust tema lähedale tulle, ütles ta, vilets nagu ma olin. See polnud temast mitte väga lahke, mis? Ütlesin talle, et olen teda kaua oodanud ja olen ainult see, kelleks ta minu teinud. Tema jäi selle juurde, et mind sellises olekus ei taha näha. Siis läksin Feldwicki ja kirjutasin isale mõned read. Andku mulle mu pärandusest vaid 20 või 30 naela. Tema ei vastanudki mulle. Sellepärast sain vargaks, samal ööl, mis sinugi vargaks tegi. Naljaks, mis?"

"Mina ei taha sellest enam midagi kuulda," ütles Harold värisedes. "Jumalale tänu, et sinu õed sind surnuks arvavad."

"Paraku olen ma nähtavasti surematu," vastas teine kibedasti. "Arvatavasti sellepärast, et ma elust enam ei hooli."

"Miks ei lähe sa Aafrikasse või Kanadasse? Pööra leht. Mul pole küll palju, aga niipalju ometi, et mõne kuu võid elada."

Külaline vaikis. Nähtavasti ei olnud ta Haroldi viimaseid sõnu enam kuulnud. Ta astus lahtise akna juurde ja vahtis välja. Siis osutas ta punasele kumale, mis seisis hüiglalinna kohal.

"Nõiakatel," ümises ta. "Aurav põrgu täis haisevat ülbust ja kadumatut alatust. Oli aeg, millal minagi siin kandis elasin, nagu sinagi lootusriikas kirjanik. Kogu maailm peab mu jalgade ees lamama, üeldi mulle, mul olla suur tulevik. Silvertoniks nimetasin ma ennast, sest et ma isa nime ei tahtnud kanda. Küsi oma ametivendadelt, küllap nad mind veel mäletavad. Siis tuli tema ja kõik oli otsas."

"Harold," jätkas ta äkki ümber pöördes, "vanadel methodistetalunikkudel meie kodukülas oli ometi võib olla õigus tõendada, et tee Londoni on tee pürgusse."

"Meie elu on see, mis temast ise teeme," vastas Harold sellise tõsidusega, mis tema enese arust paistis olevat kihvtine pilge.

"Elajate kohta võib see maksev olla," vastas mees akna juures, "aga mitte inimestele, kes võrduvad sulle ja mulle. Meie elu määrab naine, kes meis esimese suure armas-

tuse äratav. On see naine hea, siis saame võib olla õnnelikuks, aga halastagu Jumal, kui ta seda ei ole.“

Nende sõnadega lahkus ta toast ja hiigla-linn võttis ta jälle vastu. Harold jäi kauaks laua ette seisma, käed ristis rinnal.



Kohvilõikuse ajal kihab kohviistandustes

elav liikumine. Kõrgeväärtuslike kohvisortide juures pannakse suuri rõhku sellele, et nopitakse ainult hästi valminud vilja, sest mida küpsem on kohv, seda parem ta on.

Peale selle kohvi kvaliteet oleneb veel sordist, maapinna omadusist, kliimast, ilmastikust. Väga suurt osa mängib ka istanduse asukoha kõrgus.

Kui tahate õppida tundma umbes 4000 jala kõrgusel kasvanud kohvi peeneid omadusi, siis tehke proovi Hag-kohviga — selle kohvi maik on oluliselt tingitud asjaoludest, et nimetatud kohvi valmistamiseks tarvitatakse niisuguste, kõrgel kasvanud, velitud taimede vilja.

Ikkagi küpsetamisollused annavad kohvile ta mõnusa maigu ja aroomi, mitte kunagi aga kofeiini. Kõige selgemini tõendab seda kofeiiniga Hag-kohv.

Hag-kohv on täiesti kahjutu. Teda võib juua ka hilja õhtul ja hästi kangena — iialgi ta ei põhjusta unepuudust.

Veenduge ise selles, kui hea maitseb Hag-kohv ja kui mõnus ta on tervisele.

Rohkem mõnutunnet ja hea tervise annab
HAG-KOHV!



25.

Väike neiu mustas riides.

Haroldi hingelik surve stivenes järgnevail päevil otse melankooliaks. Ta hoidis kõigest eemale. Ametivennad toimetuses vangutasid pead, aga kui nad ta muutunud helevuse põhjust küsisid, vastas ta, et ta mõtted viibivat ta romaani juures.

Ta ütles seega tõtt, aga ta romaan küll

ei tahtnud kuidagi edeneda, kuigi ta tihti seda katsus jätkata. Võitlus apaatia vastu vähenes alatasa. Tihti pidi ta mõtlema David Strongile. Kas tema läks samas suunas?

Rahulolematus enesega kasvas selliseks, et ta usu enesesse kaotas. Tema kirjanikuand näis olevat kuivanud; igasugune kirjatöö oli talle vastik — tundide kaupa võis ta enese ette vahutada. Tal oli, nagu oleks ta parema osa enesest kaotanud.

Uhel õhtul, see oli pühapäeval, viskas ta sule tusaselt käest ja tormas majast välja. Ühe väikese restoraani tuled kerkisid ta ette. Ta läks sisse, otsis omale kõrvalise koha ja tellis sekti. Ikka jälle täitis ta klaasi ja tühjendas selle. Keegi naine astus ta juure ja kõnetas teda, üks sellistest, kelle jaoks tal muidu vaevalt sõna, kuigi viisakas, oli. Ta andis talle juua ja kuulas ta juttu. Selgemal hetkel haihtus veiniudu silmapilguks ta peast. Ta tõusis ja maksis arve. Tänaval võttis ta masinlikult suuna Westminsteri poole.

Natukese aja pärast nägi ta abtei väravat oma ees. Kellaheli täitis laia ruumi katedralli ümber ja kutsus õhtusele junalateenistusele. Ilma õieti teadmata mispärast, samunus ta kõrge hoone poole. Oreli harmooniline kohin lõi talle kõrvu; usklikkude hulgad voolasid temast mööda kirikusse. Tema ühines nendega ja võttis ühel tagumisel pingil istet.

Kui Harold kaks tundi hiljem välja värskesse ööohusse astus, oli ta süda palju kergem. Kirikulised lahkusid kirikust enamasti kahekaupa. Ta jälgis neid kadedalt. Veel iial enne polnud ta nii väga igatsenud inimliku seltskonna järele.

Oma ees nägi ta üht üksikut saledat inimest, kes kandis musta kleiti. Ta oleks temast tähelepanemata möödunud, aga tasane hütie pani ta seisatama.

„Harold!“

Ta pööras kähku. Tema ees seisis Cäcilie.

26.

Jane leiab venna.

Harold viskas sigareti käest ja sirutas Cäciliele käed vastu.

„Milline õnnelik juhus, Cilly,“ hüüdis ta. „Veel praegu mõtlesin ma, kui ilus oleks kord jälle kahekesi vestelda.“

„Tõesti?“ küsis neiu pool pelglikult, pool nokkivalt.
(Järgneb).

A.-S. „Odor'i“ 10-aastase tegevuse juubel.

A/S. „Odor'i“ asutajaks olid Põhja Panga majandustegelased ja laboratoorium „Nova“ omanikud, kes andsid laboratooriumi üle a.-s. „Odor'ile“ 1920. a. veebruaris. Sama aasta oktoobris oli a.-s. „Odor'i“ esimene peakoosolek.



Ins. J. Lorens,
a.-s. „Odor'i“ asjaajaja direktor
ja peaosanik.

Kuigi alguses oli märgata tõusu ning edu läbimüügis, ilmusid peagi raskused turu puudusel. Nende kõrvaldamiseks vähendati tootesainete ladu, koondati ametnikkude koosseisu, mis siiski küllaldasteks ei osutunud.

1928. a. läks vabriku aktsiate suurem enamus üle härra ins. J. Lorensile. Uus juhatus likvideeris vabriku kaupluse Tallinnas, esituse ja laod Tartus, müüs ära osa krunti, koondas aineite tagavarasid ladudes, mille tulemuseks oli, et tasuti vana võlga, kuna vabriku läbimüük ja kasud suurenesid.

A/S. „Odor'is“ valmistatakse praegu 5 liiki saa-

dusi: parfümeeria- ja kosmeetikatarbeid, majandustarbeid, arstimisabinõusid, kontoritarbeid ja maitseaineid.

Omapärased on a.-s. „Odor'i“ Eau de Cologne ja lõhnaõlid oma mitmekesiste lõhnade ja pakkimisviiside poolest. Müügil leidub 32 seltsi Eau de Cologne ja lõhnaõli, milledest nõuetavamad: Chypre, L'origan, Königsflieger, Quellebelles fleurs, Coeur de Mary j. n. e.

13 erilõhnaga puudrit on leidnud ostjaskonnas poolehoidu, nagu seda võime ka tähendada mitmekesiste iluduskreemide, juukseravimisabinõude, hammaste- ja suupuhastamisvahendite suhtes. Samuti võistlevad a.-s. „Odor'i“ tualettabinõud tagajärjekalt oma headusega ning odavusega teiste laboratooriumite saadustega. Erilise kuulsuse osaliseks on saanud a.-s.



A.-S. „Odor'i“ laboratoorium.

„Odor'i“ kõrgeväärtuslikud tindid, kirjalakid, kontori-liimid jne., mis võistlevad headuse poolest välismaa omadega, kuid ületavad neid hinnamadalusega.

Tuleks mainida ka uut kingakreemi „Dollar“, mis odava hinna juures annab jalanõudele püsiva ilusa läike ning ei riku sealjuures sugugi nahka.

Maitseainetest on saanud perenaiste lemmikuks küpsisepulbrid „Priima“, „Nova“, Sheleepulber, beefsteaks ja cabul kasted, puuviljasüürupid, pipar, kaneel (toosides) jne.

A/S. „Odor'is“ valmistatakse üle 300 artikli, mis headuse poolest ei jää maha välismaade omist, ent hinna poolest on hulga mõõdukamad.

Siseseade poolest on a.-s. „Odor'i“ vabrik paremaid Eestis. Nii, näiteks, keedetakse kõik saadused kahekordsete seintega vaskkateldes, mis võimaldab just kõrgeväärtuslikku kaupa valmistada. Vesi, mis saadakse 170 jala sügavast puurkaevust, lisatakse saadustele juure ainult destilleeritud kujul. Peale selle on veel olemas mitmekesised muud aparaadid, masinad, veskid jne.

Saaduste valmistamist jälgib keemia magister Meder, laborandiks on härra Laid, kes juba 30 aastat on tegutsenud sellel alal. Sisseostusid jälgib endine Moskva Köhleri vabrikuri direktor härra Henningson.



A.-S. „Odor'i“ vabrik, Tallinnas, Kivimurru
tänaval 2, Lasnamäel.

Tõtt ja nalja.

Kino-eeskava.

„Kui kaks üksteist armastavad.“ — Pole siia maani veel avalikult näidatud.

„Õnnelik abielu.“ — Kestab 45 minutit.

„Autoröövlid Saksamaal.“ — Seaduslikult kaitstud.

„Neiu kaitseb oma süütust.“ — Ainult veel neljapäevani.

„Naine murrab truudust.“ — Täna 25. korda.

„Neiu saladus.“ — Tore ülesvõtte loomulikkudes värvides.

„Paula saab kaksikud.“ — Orkestri saatel.

„Ämm tuleb.“ — Sülitamine põrandale on keelatud.

„Härra von Bredovi püksid.“ — Väga põnev.

„Paruniproua särk.“ — Üldisel soovil pikendatud.

India rahvusjuhi Gandhi sõnu.

Kes meile armas on, see jääb meile armsaks, isegi kui ta meile midagi teeb, mis meile ei meeldi; sest kes keeldub andmast lugupidamist tulele, kuigi see tema majas kõige parema on hävitanud.

Kes ei peaks ennast suureks, kui ta alati allapoole vahib? Kes üles vaatavad, paistavad eneste meelest olevat väiksed.

Valeõpetus on kõige pahem haigus, kõige pahem vaenlane ja kõige hirmsam mürk.

Roda Roda

kutsuti maksuvalitsusse.

„Teie olete meile seletuse saatnud,“ algas ametnik, „aga ma tahaksin teilt tõtt teada. Kuipalju olete teie tõesti teeninud?“

„Täpselt sama palju kui seletuses seisab,“ vastas Roda Roda külmalt ja asjalikult.

„Härra, ärge tehke nalja,“ pahandas ametnik. Mille peale Roda Roda raskemeelselt vastas:

„Aga sellest ma ju elan!“

Autogrammijahil

Kuulsatelt inimestelt palutakse tihti, et nad annaksid oma autogrammi. Kuulus ameerika kirjanik Sinclair Lewis sai kord järgmise kirja:

„Armas Lewis! Olen mõnda teie teost lugenud ja paluksin nüüd: Saatke mulle, palun, oma teoste nimekirja, oma autogramm, oma pilt ja pikem kiri oma elulookirjeldusega. Kuipalju lapsi teil on ja mis neile olete nimeks pannud? Juba ette tänab teid J. Iim Jones.“

Lewis vastas:

„Minu armas Iim! Ainult üks asi sinu kenas kirjas ei meeldinud mulle täiesti: oli liig formaalne ja kauge. Tõsi küll, me ei ole üksteist veel iial näinud ja ma aiman umbes, et me üksteist vististi ei näegi. Aga noh, samal maal elame ikkagi! Sellepärast ütlen ma sulle sina ja Iim ja sina võid mind nimetada paksumaks või kuidas ise tahad.“

Noh, Iim, siin mul pilti ei ole, lähen aga linna ja lasen enese pildistada. Eluloo kirjeldusega hakkasin ma juba peale, aga mul on kaunis pikk ja kuri elu selja taga, sellepärast kestab see küll mõne hea nädala, enne kui lõpule jõuan. Seni aga tahaksin heameelega midagi kuulda advokaatidest. Saada mulle oma pilt, oma elumaja ja büroo pilt, nimekirja oma varandusest ja võlgadest, oma keskmine kuu sissetulek ja nimekirja raamatutest, mis sa 1914. a. saadik oled lugenud, muidugi ainult siis, kui oled midagi lugenud. Kirjuta mulle ka, kas oled juba mõnikord olnud salakaubavedaja või kirjaniku asetäitja ja millises asjas. Samuti oleksin õnnelik kuuldes, missuguseid lugusid sa praegu kirjutad ja kuidas saad oma naisega läbi? Palun pikalt ja üksikasjalikult. Juba ette tänab sind sinust lugupidav Sinclair Lewis.“

Vahe.

Valga ja Tartu vahel ilmus konduktor kuppeesse, kus istusid kaks härrat.

„Palun, piletid?“ küsis ta väsakalt.

Üks härradest näitas uhkesti oma kaarti:

„Rüügikogu liige!“

Nüüd tõi teine oma raha eest ostetud pileti esile ning ütles lihtsalt:

„Valija!“

Rekord.

Allakukkunud lendur: „Milline õnnetus! Ja mina tahtsin uut rekordi saavutada!“

„Aga see on teil ju õnnestunud! Teie olete ju esimene inimese, kes puu otsast alla ronib, ilma et oleksite enne üles puu otsa roninud!“

Taevas ja maa.

Pikk sõdur kohtab elektritrampi platvormil üht päästearmeelast. Kuna sõdur sellist mundrit veel kunagi pole näinud, küsib ta päästearmeelaselt, millises rügemendis ta teenib.

„Olen taevasõdur!“ vastab see.

„Või taevasõdur!“ ütleb sõdur. „Küll on sul siis pikk tee kasarmusse!“

Kohtus.

„Teie olete mõistetud viieks aastaks sunnitööle, siis saadetakse teid maalt välja! On teil veel midagi ütelda?“

Kaebealune: „Kas ei võiks mind kohe maalt välja saata?!“

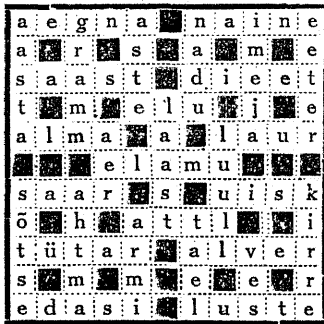
Advokaadi juures.

Advokaat (kliendile): „Kui tahate minu ausat ja otsekohast nõu kuulda . . .“

Klient (irooniliselt): „Ei, ei, palun teilt vaid elukutselist nõu.“

Mõistatuse lahendus.

Nr. 18. (204).



„Romaan“

on põnevam, kaunim ja
tuumakam ajakiri Eestis.

Mööblitarvitajad!

Astuge vahest, kui aega
jatkub

Ed. Donald'i mööbliladusse.

Sealt leiata paraja hinnaga
kõiksugu korterisiseseadeid.
Ladu ja tööstus on omas majas,
selle tõttu hinnad odavad ja

töö kõrges väärtuses.

Müük igal ajal, ka pühapäevadel.
Palun meelepidada aadressi!

Jõe tän. 14
Ed. Donald'i
mööblitööstus ja ladu.

Telefon 303-03.

Ostude ja järelpärimisfel nimetage „Romaani“.



**Aug. KRISTALL'I keelpillide
töökoda**

V. Pärnu mnt. 12, tel. 32-21. Kõige vanem ja suurem Eestis, valmistab viiulid, altod, cellod, kontrapassid, gitarred, mandolined, balalaikad, tsitrid, keeled ja kõik üksikud osad; parand. ruttu ja hästi.

K. Peterson'i

mehaaniline pildiraami tööstus on vanem ja suurem Eestis.

Kiire tellimiste täitmise ja odavate hindade poolest väljaspool võistlust.

S. Tartu mnt. 17. Narva mnt. 4.

TALLINN.

Telef. 304-61.

A.-S. ODOR

TALLINN, Kivimurru tän. 2.

Telefon 498.

Kõige suurem kosmeetika, parfümeeria majandustarvete, tintide ja maitseainete vabrik Eestis.

Soovitab mõõdukate hindadega:

Divinia, Lumekannikese, Orientaal ja Jaapani puudreid.

Lõhnaõli ja kölnivett: **Chypre, Königslieder, Quelles belles fleurs.**

Iluduskreeme nagu: **Odor-kreem, Kasekreem ja Coldcream.**

Alisariin, antratsen ja dokumendi tinte.

Kingakreemi „Dollar“.

Odor hambapastat-pulbrit, j.n.e.

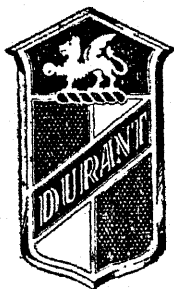
Ostke, toetage kodumaa tööstust!

„Romaani“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00; 3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

KESKMISEHINNALISTE KUUESILINDRILISTE

haruldased omadused on:

4 edasikiirust — vaikne kolmas ja kiirkäik — standard käiguvahetusega.



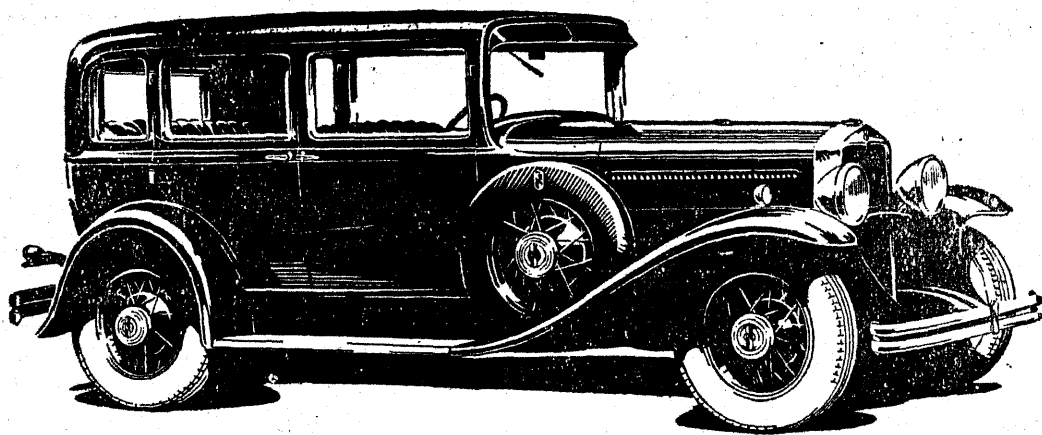
VÄLIMUS
VÖIME
MUGAVUS
VÄÄRTUS

Durant inseneride saavutus mudel 6—17 haruldases ilus ja väärtuses on leidnud kõikjal tunnustuse ja heakskiitmise.

Igaüks, kes katsestab Durant 4-edasikiiruse transmissiooni — vaikset kolmast ja kiirkäiku — standard käiguvahetusega, veendub, et Durant 6—17 ületab igas suhtes parima keskmisehinnalise vankri.

Duranti kerede ehituskunsti edu peitub tõukeid sumbutava puust raamiga teraskonstruktsiooni tugevuses.

Uue Durant 6—17 ja uue 6—14 autodest on saadaval: sedan, phaeton, roadster, coach ja coupe kere tüüpe.



DURANT

HEAVANKER

Ainu-
esindaja:

HEINR. LAGUS,

Tallinn, Müürivahe tän. 16
Tel. (2)12-53. Laenukanga m.